

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Vojtěch Čech

**PYTLÁCTVÍ Z POHLEDU TRESTNÍHO A
PŘESTUPKOVÉHO PRÁVA**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. PhDr. Zdeněk Fiala, Ph.D.

Katedra práva životního prostředí

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 28. 10. 2022

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou prací vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 112 806 znaků včetně mezer.

V Praze dne:

.....
Vojtěch Čech

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat panu doc. JUDr. PhDr. Zdeňkovi Fialovi, Ph.D. za ochotu a nápomoc při vedení mé diplomové práce, především však své přítelkyni Anně Hrbáčkové za péči o našeho syna Vojtěcha narozeného dne 29. 06. 2022.

Obsah

1.0.Úvod	1
2.0. Myslivost, rybářství a související právní předpisy	3
3.0. Vývoj pytláctví	7
3.1. Počátky pytláctví	7
3.2. Období od 2. poloviny 18. století do roku 1945	9
3.3. Období od roku 1945 až do současnosti	12
4.0. Pytláctví v rovině trestněprávní	16
4.1. Pojem trestného činu	16
4.2. Objekt trestného činu	20
4.3. Objektivní stránka trestného činu	24
4.4. Subjekt	31
4.5. Subjektivní stránka	33
4.5. Souběh trestných činů	38
4.6. Trestný čin de lege ferenda	40
5.0. Pytláctví v rovině přestupkové	42
5.1. Přestupek	42
5.1.1. Formální znaky přestupku	43
5.1.2. Materiální znak přestupku	46
5.1.3. Engelova kritéria	47
5.2. Odlišnosti trestného činu a přestupku	48
5.3. Přestupky dle zákona o myslivosti	50
5.4. Přestupky dle zákona o rybářství	53
5.4.1. Disciplinární rybářský delikt	56
6.0. Závěr	59
Použité zkratky	62
Seznam použitých zdrojů	63
Abstrakt	69
Abstract	70

1.0. Úvod

Pytláctví je fenomén, který provází lidskou společnost již od raného středověku. Pod pojmem pytláctví si lze lehce představit určitou formu neoprávněného lovu zvěře nebo ryb. Při rozboru tohoto deliktu však dojdeme k poznání, že se jedná o institut relativně komplikovaný, který je trestný jak v rovině trestněprávní, tak i v rovině přestupkové. Právní úprava pytláctví v čase prošla značným vývojem. Od počátečního pouhého rozdělení osob na ty, které lovit mohou či nemohou, docházelo k postupnému zpřesňování právní regulace lovu, až k dnešnímu stavu, kdy se pytláctví může dopustit i osoba oprávněná k lovu zvěře nebo ryb, která však porušuje jeho pravidla.

Pytláctví má ve střeoevropském prostoru tři základní příčiny. První, patrně i nejčastější příčinou, je snaha o vlastní obohacení. Ulovenou zvěř nebo ryby si pytláci ponechají pro vlastní spotřebu anebo ji prodají někomu jinému. Další příčinou je lovecká vášně, v tomto případě jde o skupinu pytláků, kteří se na neoprávněný lov vypravují výhradně kvůli vlastnímu zážitku z lovu. Poslední příčinou je touha po získání lovecké trofeje. Trofejí může být zvíře samotné nebo jeho určitá tělesná část jako paroží, lebka nebo kůže. Tato skupina pytláků patří mezi nejnebezpečnější, jelikož si z přírody vybírají ty nejcennější kusy zvěře a ryb.

Z historické zkušenosti víme, že rozkvět pytláctví nastal vždy v období různých společenských krizí, válek a hladomoru, kdy jeho příčinou byla především snaha obyvatel o vlastní obživu. Naopak v dobách prosperity se spíše rozvíjelo pytláctví z lovecké vášně nebo touze po trofeji.

V dnešním době relativní prosperity dochází spolu se vzrůstajícím bohatstvím společnosti k ochraně životního prostředí na vyšší úrovni a společně s tím dochází i ke

zvyšování biodiversity. Na území České republiky se tak znovu obnovují populace vlků, rysů a jiných zvláště chráněných živočichů. Bohužel s tím dochází k výskytu pytláků, kteří jedince těchto druhů loví, a to jak z důvodu lovecké vášně, tak pro peněžní příjem získaný z prodeje trofeje. Právní úprava pytláctví tak v dnešní době, nejen z uvedených důvodů, nabývá větší význam, než by se mohlo zdát.

Cílem této práce je důkladně analyzovat, porovnat a zhodnotit platnou právní úpravu protiprávního jednání spočívajícího v pytláctví jak z hlediska trestněprávního, tak z hlediska přestupkového, a to při zohlednění všech specifických okolností, které provází loveckou činnost, včetně souvislostí historických.

K dosažení stanoveného cíle budou používány právní výkladové metody a poznatky soudní praxe, o něž bude tato práce hojně doplňována. Za tímto účelem je tato práce strukturovaná do šesti kapitol, ve kterých bude nejprve věnován prostor oborům myslivosti a rybářství, neboť se jedná o specifická odvětví lidské činnosti, přičemž právě jejich právní úprava stanovuje podmínky, za nichž je lov oprávněný. Na to bude navázáno výkladem historického vývoje pytláctví.

Samotné jádro této práce bude spočívat v rozboru a analýze vnitrostátní úpravy trestného činu pytláctví a pytláctví jako přestupku za současného nastínění úvah k možným legislativním změnám. V závěrečné kapitole budou poznatky této práce shrnuty a vyhodnoceny.

2.0. Myslivost, rybářství a související právní předpisy

Volně žijící zvěř a ryby nejsou ničím jiným než přírodním bohatstvím. Základním právním předpisem, který vytváří základ pro jejich ochranu, regulaci lovu a s lovem spojeného pytláctví, je předpis nejvyšší právní síly Ústava české republiky. Již v preambuli ústavy je stanoveno „My občané České republiky (...) odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství (...). Na preambuli volně navazuje čl. 7 Ústavy, dle kterého „*stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství.*“

To, že se volně žijící zvěři rozumí přírodní bohatství, je stanoveno v ust. § 2, písm. b) zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti (dále jen MyslZ). MyslZ vymezuje pojem myslivosti, a to tak, že myslivostí se rozumí soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součásti ekosystému a spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součásti českého národního kulturního dědictví. Právo myslivosti je pak definováno jako souhrn práv a povinností zvěř chránit, cílevědomě chovat, lovit, přivlastňovat si ulovenou nebo nalezenou uhynulou zvěř, její vývojová stadia a shozy paroží, jakož i užívat k tomu v nezbytné míře honebních pozemků¹.

Ustanovení MyslZ jsou konkretizována vyhláškou ministerstva zemědělství č. 245/2002 Sb. o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu a vyhláškou ministerstva zemědělství č. 244/2002 Sb. ministerstva zemědělství, kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti (společně dále jen „prováděcí vyhlášky k MyslZ)

K podstatě a smyslu myslivosti se v minulosti vyjadřoval i ústavní soud, dle kterého se myslivost skládá ze dvou integrálních složek, jednou z nich je ochrana zvěře a péče

¹ srov. §2 písm. a); písm. h) zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti

o ni, druhou je značně regulované právo zvěř lovit, jehož primárním cílem je regulace stavu zvěře. Dále je dle ústavního soudu podstatou myslivosti ochrana životního prostředí, neboť „v podmínkách České republiky myslivost a právo myslivosti jsou společenskými aktivitami aprobovanými státem k ochraně a rozvoji jedné ze složek životního prostředí – zvěře. Zákon o myslivosti nepředstavuje úpravu myslivosti jako zájmové aktivity, ale ve svém základu jako cílevědomé a regulované činnosti k ochraně a rozvoji přírody.²“

Pojem rybářství je vymezen v zákoně č. 99/2004 Sb. o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (dále jen RybZ), a to tak, že se jím rozumí činnost spočívající v chovu, zušlechťování, ochraně a lovu ryb, popřípadě vodních organismů v rybníkářství nebo při výkonu rybářského práva.

Rybářství se skládá ze dvou skupin činností, a to rybníkářství a výkonu rybářského práva. Rybníkářstvím se rozumí chov a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníce nebo ve zvláštním rybochovném zařízení, uskutečňovaný k zajištění produkce ryb a rybího masa, popřípadě produkce vodních organismů nebo produkce rybí násady pro rybníky anebo pro zarybňování rybářských revírů. Rybníkářství je považováno za odvětví zemědělské výroby a lze jej vykonávat pouze v rybníce nebo ve zvláštním rybochovném zařízení³.

Výkonem rybářského práva se rozumí činnost v rybářském revíru, která je povolena právnické nebo fyzické osobě příslušným orgánem státní správy rybářství, spočívající v plánovitém chovu, ochraně, lovu a prisvojování si ryb, popřípadě vodních organismů,

² Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 34/03 ze dne 13. prosince 2006.

³ ŠÍMA, Alexander. Zákon o rybářství: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 8

jakož i v užívání pobřežních pozemků v nezbytném rozsahu.⁴ Výkon rybářského práva je možný pouze v rybářském revíru.

Zákon tak presumuje dva typy vodních ploch, a to vodní plochy v režimu rybníkářství a vodní plochy v režimu rybářského revíru⁵. Uvedené právní režimy se liší v náležitostech nezbytných pro lov, v povolených způsobech a dalších pravidlech lovu, která jsou v rybářském revíru přísnější, což má značný význam pro rozsah možné odpovědnosti za spáchaný přestupek

RybZ je prováděn vyhláškou č. 197/2004 Sb. k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (dále jen „prováděcí vyhláška k RybZ“)

Dle mého názoru lze uvedené závěry Ústavního soudu aplikovat i na výkon rybářského práva (nikoli však na rybníkářství), tedy že i výkon rybářského práva je cílevědomá a regulovaná činnost k ochraně a rozvoji přírody.

Dalším hojně používaným právním předpisem v této práci bude zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník (dále jen „TrZ“). Tento zákon v obecné části upravuje trestní odpovědnost a její zánik, okolnosti vylučující protiprávnost, ukládání trestů a ochranných opatření, zahlazení odsouzení a výklad používaných pojmů. Pro tuto práci však bude stěžejní ust. § 304 zvláštní části TrZ, ve které je vymezena skutková podstata trestného činu pytláctví.

V neposlední řadě je třeba zmínit zákon č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „PřestZ“), kterého bude v této práci dosti využíváno. PřestZ obsahuje právní úpravu obecné a procesní části přestupkového práva. Zvláštní část přestupkové úpravy v souvislosti s pytláctvím je pak obsažena v MyslZ a RybZ.

⁴ Srov. §2 písm. f) zákona č. 99/2004 Sb. o rybníkářství

⁵ <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/119-vseobecne/581-jak-funguje-svaz-2-revir-jeho-uzivatel-a-pravidla-platna-na-revirech> [CIT. 2022-09-29]

Jelikož nežijeme v izolovaném světě, i na oblast pytláctví resp. na podmínky lovu, má dopadát mezinárodní a evropské právo.

Z oblasti práva mezinárodního je potřeba zmínit Úmluvu o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva („Ramsarská úmluva“), jejíž vlivem došlo ke snížení počtu druhů lovného ptactva a také ke zkrácení období lovu. Vliv na pytláctví má dále Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť („Bernská úmluva“) z níž vyplývá zákaz používat olovené broky k lovu vodního ptactva⁶, avšak k úplnému zákazu došlo až příslušnými předpisy Evropské unie. Zákaz střílet zvěř poloautomatickými nebo automatickými zbraněmi se zásobníkem schopným pojmout více než 2 náboje vyplývá z Úmluvy o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť.

Na základě zmíněných úmluv jsou v § 2 MyslZ vymezeny druhy zvěře, které nelze obhospodařovat lovem.⁷

V Evropské unii, alespoň prozatím, neexistuje záměr ujednotit myslivecké či lovecké předpisy, z evropských předpisů, tak na pytláctví dopadají jen dílčí aspekty. V této souvislosti nelze nezmínit dvojici směrnic, a to směrnici 147/2009/ES, O ochraně volně žijících ptáků a směrnici 92/43/EHS, O ochraně přírodních stanovišť, které konstruuji soustavu chráněných území NATURA 2000 a zpřísnují ochranu volně žijících živočichů. Velmi diskutovaným pak bylo Nařízení komise (EU) 2021/57, v jehož důsledku prakticky bude od února roku 2023 zakázáno používání olovených broků při lovu v mokřadech a jejich okolí.

⁶ PETR, Bohuslav. Zákon o myslivosti: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 187

⁷ Vztah k ochraně zvěře mají i další úmluvy, např. Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů („Bonnská úmluva“) nebo Úmluva o biologické rozmanitosti („Newyorská úmluva“)

3.0. Vývoj pytláctví

3. 1. Počátky pytláctví

Historické kořeny pytláctví sahají až do dob raného feudalismu, a to do souvislosti se vznikem soukromého vlastnictví pozemků, neboť v prvobytně pospolné společnosti pytláctví neexistovalo, jelikož lovená volně žijící zvěř nepatřila nikomu a po jejím ulovení sloužila k obživě celého kmene či rodu.⁸ Vznik pytláctví lze na evropském kontinentu datovat do období 7. století v souvislosti s právem na „afforestatio“. Jednalo se o postup, z pravidla nepříliš silných panovníků, v rámci kterého prohlásili určitý prostor za královský či za vlastní a v něm pak začali uplatňovat výhradní právo na lov, čímž si posilovali vlastní autoritu. Vzhledem k tomu, že zvěř, stejně tak jako na zemi ležící klestí, byla považována za součást pozemku, a tedy za majetek panovníka, nikdo nesměl zvěř bez jím uděleného oprávnění lovit. Kdo by se na takovém pozemku dopustil neoprávněného lovu, dopustil by se krádeže panovnického majetku. Ačkoliv později bylo toto právo postupně přenecháváno šlechtě, ničeho na tom nemění skutečnost, že pytláctví bylo trestáno jako forma krádeže a bylo tedy majetkovým deliktem⁹.

Podobná byla praxe i v Českých zemích, kde byl delikt pytláctví nejdříve upraven zvykovým právem v jednotlivých soukromých sbírkách práva. Nejstarší česká právní kniha, Kniha rožmberská, jejíž vznik je datován do 1. pol. 14. století, uvádí, že zvěř je pokládána za součást pozemku, tedy za vlastnictví pána půdy a jakékoliv její lovení bylo považováno za krádež¹⁰. V době stavovské v letech 1434 - 1620 byly nejdůležitějším

⁸ NĚMEC, Miroslav. Postup policie při odhalování, vyšetřování a předcházení pytláctví. Praha: Policejní akademie České republiky, str. 9

⁹ LE GOFF, Jacques a Jean-Claude SCHMITT. Encyklopedie středověku. Vyd. 3. Přeložil Lada BOSÁKOVÁ. Praha: Vyšehrad, 2014. str. 375

¹⁰ SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN, ed. Encyklopedie českých právních dějin, VI. Svazek Právní – Právo po. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing, 2015. str. 457

prvkem správy zemí Koruny České stavovské zemské sněmy. Nejvýznamnějším zemským sněmem byl Český zemský sněm, který jednal buď o návrzích krále, nebo o návrzích stavů¹¹. Vzhledem k tomu, že panský stav nebyl spokojen s mírou dodržování všeobecně platného zákazu lovu ze strany poddaných, došlo k vydání sněmovního usnesení, kterým došlo k zákazu lovu pro poddané na jakýchkoliv pozemcích, vč. pozemků vlastních¹². V důsledku tohoto zákazu pak poddaným vznikaly veliké škody na úrodě, jelikož tímto zákazem pozbyli nejúčinnější způsob ochrany svých polí.

Roku 1500 bylo vydáno Vladislavské zřízení zemské. Jednalo se první kodifikaci šlechtického práva v Českých zemích. Šlechta, která měla v té době vůdčí pozici ve státě, prosadila tento zákoník přes odpor měst a bez jejich účasti. Nejen z těchto důvodů byl zákoník v průběhu 16. století opakovaně měněn a doplňován¹³. Již v roce 1500 byl v kodexu upraven delikt pytláctví, přičemž tehdejší úprava rozlišovala, zda se jedná o poddaného či svobodného pachatele. Významnou novinkou zde byla konkretizace podmínek lovu. Úprava pytláctví se tak již neomezovala na pouhou situaci, zda někdo může lovit nebo zda lovit nemůže, ale docházelo ke zpřesňování okolností a podmínek, za kterých je lov oprávněný, např. se při lovu obecně zakazovalo používání ručnic. V tomto směru je významná novela Vladislavského zemského zřízení z roku 1530, která

11 MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). str. 68 - 69

12 SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN, ed. *Encyklopedie českých právních dějin, VI. Svazek Právní – Právo po*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing, 2015. str. 457

13 ADAMOVIČ, Karolína. *Prameny k dějinám práva v českých zemích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. str. 93

mj. zakazovala výkon myslivosti na cizích gruntech v období od Velikonoc do 1. září, a to z důvodu ochrany úrody¹⁴.

O trestech za pytláctví v období středověku lze říct, že byly vysoké a kruté, většinou šlo o hrdelní tresty nebo useknutí pravé ruky, což byl trest hojně používaný za vlády Karla IV.¹⁵

3.2. Období od 2. poloviny 18. století do roku 1945

Pravděpodobně největší rozmach lovecké kratochvíle nastal v období vlády Marie Terezie díky jejímu manželovi Františku Lotrinskému, a Karla VI. V této době se většina činnosti panovnického dvora a šlechty točila kolem lovu, který byl součástí nejen sňatků a oslav, ale i diplomatických jednání¹⁶.

Období vlády osvícenských panovníků Marie Terezie a Josefa II. je obecně spjato s převratnými společenskými a správními reformami. Malý tvrdí, že za tímto reformním úsilím stojí především snaha o udržení dosavadního feudálního řádu společnosti¹⁷. Reformami Marie Terezie nezůstala nedotčena ani oblast pytláctví, ačkoliv provedené změny zde nebyly, proti jiným oblastem, nikterak převratné. Marie Terezie zpočátku vydávala protipytlácké patenty, které zpříšňovaly tresty za pytláctví, a měly mít především odstrašující účinek. Za pytláčení hrozily především dlouholeté tresty nucených prací, především na stavbách obranných projektů proti Turkům. Významný byl patent, kterým se vydával myslivecký řád. Jednalo se o rozsáhlé, relativně komplexní dílo, které

14 SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN, ed. Encyklopedie českých právních dějin, VI. Svazek Právní – Právo po. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing, 2015. str. 459

15 NĚMEC, Miroslav. Postup policie při odhalování, vyšetřování a předcházení pytláctví. Praha: Policejní akademie České republiky, str. 9

16 SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN, ed. Encyklopedie českých právních dějin, VI. Svazek Právní – Právo po. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing, 2015. str. 465

17 MALÝ, Karel. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. Praha: Leges, 2010 str. 174

upravovalo problematiku lovu a pytláctví. Myslivecký řád opět zpřísnil tresty pro pytláky, hajnému bylo povoleno zadržet pytláka, aniž by byl povinen čekat na první výstřel pytláka na zvěř. Řád dále zakazoval nošení střelných zbraní prostému lidu, za porušení tohoto zákazu hrozil až trest nejvyšší. Stanoveno také bylo, v jakém ročním období je možné určitý druh zvěře lovit, a ke každému kusu zvěře mělo být vydáno osvědčení, které dokládalo jeho původ¹⁸.

Po smrti manžela Marie Terezie, Františka Lotrinského, který byl zapáleným lovcem, zájem o myslivost ze strany královského dvora významně oslabil. Josef II. ¹⁹ loveckou zálibu svého otce nezdědil, lov považoval dokonce za činnost škodlivou, jelikož odváděl lid od významnějších činností. Tomu odpovídal jím vydaný Lovecký řád. Rolníci a měšťané stále nemohli vykonávat právo myslivosti, ale kdokoliv mohl zastřelit černou zvěř, pokud byla chovaná mimo ohradu. Poddaným musely být nahrazeny veškeré škody, které zvěř způsobila na jejich polích a hospodářstvích. Myslivec měl právo na pytláka vystřelit jako první a mohl pytláka i zastřelit, v důsledku čehož byli často zastřeleni nevinní lidé. Vzhledem k tomu, že tento řád byl velmi výhodný pro poddané, došlo po smrti Josefa II. k mnoha změnám ve prospěch šlechty²⁰.

Revoluční rok 1848 znamenal v dějinách našeho státu velký skok. Došlo k pádu feudálního absolutismu a postupně se začalo formovat kapitalistické uspořádání společnosti²¹. Právo, které v Rakousku vznikalo v 1. polovině 19. století a v mnohém navazovalo na osvětské reformy Josefa II., si zachovalo dlouholetou platnost. Mnoho

¹⁸ SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN, ed. Encyklopedie českých právních dějin, VI. Svazek Právní – Právo po. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing, 2015 str. 466-467

¹⁹ Vládl v letech 1780-1790

²⁰ SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN, ed. Encyklopedie českých právních dějin, VI. Svazek Právní – Právo po. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing, 2015 str. 468

²¹ MALÝ, Karel. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. Praha: Leges, 2010 str. 201

právních norem vzniklých v tomto období platilo i po celou dobu existence Československé republiky a k jejich nahrazení došlo až po 2. světové válce²². V roce 1849 vydal císař František Josef I. říšský zákon o myslivosti. Dá se říct, že i tento zákon se nesl v revolučním duchu, došlo jím totiž ke zrušení výsadního loveckého práva šlechty. Lovecké právo bylo nově spojeno s vlastnictvím souvislých honebních pozemků, a lov tak byl nově zpřístupněn každému, kdo byl dostatečně movitý.

V období 1. Československé republiky pytláctví nedoznalo značných změn. V platnosti byl myslivecký zákon z roku 1866, který byl doplňován a měněn např. vládním nařízením o honebních lístcích a taxách. Nejvýznamnějším předpisem přijatým v této době byl tzv. Malý honební zákon, který upravoval výčet zvěře a doby lovu, jeho přijetím došlo k završení neúspěšné snahy o přijetí nového mysliveckého zákona.

Během trvání protektorátu Čechy a Morava bylo v roce 1941 vydáno vládní nařízení č. 127 o myslivosti, které bylo na svou dobu velice pokrokové a z hlediska pytláctví i přelomové²³. Z hlediska pytláctví je nařízení č. 127 přelomové v tom, že poprvé dochází k výslovnému rozlišení trestních a správních deliktů v souvislosti s lovem a myslivostí. Jako správní delikty byla stíhána různá provinění proti pravidlům lovu a myslivosti, jako např. neprokázání se platným loveckým lístkem, zatímco trestním deliktem byl lov zcela bez oprávnění. Tímto nařízením byla explicitně zakotvena skutková podstata trestního deliktu pytláctví. Pytláctví se dopustil ten, “kdo poruše cizí právo myslivosti, zvěř stíhá, chytá, složí nebo si ji přivlastní, anebo si přivlastní, poškodí nebo zničí věc, na kterou se vztahuje právo myslivosti”. V základní skutkové podstatě se jednalo o přestupek, za který hrozil trest vězení od jednoho až do šesti měsíců. Ve kvalifikované skutkové podstatě,

²² Tamtéž str. 271

²³ SCHELLE, Karel – TAUCHEN, Jaromír (eds). Ecyklopedie českých právních dějin, VI. Svazek Právní-Právo po. Plzen: Aleš Čeněk, 2016 str. 472

v závislosti na okolnostech spáchání, se již jednalo o přečin či zločin, za který šlo uložit až deset let tuhého žaláře²⁴.

3.3. Období od roku 1945 až do současnosti

Po skončení druhé světové války bylo pytláctví upraveno zákonem o myslivosti č. 225/1947 Sb., kterým bylo nahrazeno protektorátní nařízení o myslivosti. Zákon o myslivosti z roku 1947 do velké míry z protektorátního nařízení vycházel, tudíž i úprava pytláctví byla velmi podobná. Pytláctví bylo opět rozlišováno v rovině přestupkové i v rovině trestní, přičemž základní skutková podstata přestupku pytláctví byla totožná s tou protektorátní. Pytláctví pak bylo přečinem, pokud byl čin spáchán na zvěři v oboře, v noci nebo za doby hájení zvěře nebo pokud škoda převyšovala 500 Kčs. O zločin se jednalo např. v případě recidivy nebo užití násilí proti jiné osobě, pokud způsobená škoda převyšovala 2 000 Kčs, resp. 20 000 Kčs. Zákon stanovil také trestnost podílnictví²⁵.

V roce 1962 došlo k přijetí nového trestního i mysliveckého zákona²⁶. Nový trestní zákon skutkovou podstatu trestného činu pytláctví neobsahoval. Důvodem tehdejší úpravy byla domněnka komunistického režimu, že s postupnou výstavbou socialismu zanikne i fenomén pytláctví. Pytláctví v té době šlo postihovat nanejvýš jako trestný čin rozkrádání v majetku v socialistickém vlastnictví²⁷.

K opětovnému zakotvení skutkové podstaty trestného činu pytláctví došlo v roce 1970, a to zákonem č. 150/1969 Sb. o přečinech. § 4 tohoto zákona charakterizoval přečin pytláctví jako neoprávněný zásah do práv myslivosti nebo do výkonu rybářského práva, kam byly zahrnuty případy lovu zvěře nebo ryb v době hájení. Dle Němce bylo toto

²⁴ Vládní nařízení 127/1941 Sb. o myslivosti ze dne 31. března 1941

²⁵ § 48- §52 zákona č. 225/1947 Sb. o myslivosti

²⁶ Zákon č. 140/1961 Sb. Trestní zákon a zákon č. 23/1962 Sb. o myslivosti

²⁷ <https://www.epravo.cz/top/clanky/pytlactvi-jako-trestny-cin-proti-zivotnimu-prostredi-82234.html?mail>
[CIT. 2022-04-15]

ustanovení zdařilé, neboť umožňovalo postihovat i myslivce nebo rybáře, kteří měli oprávnění k lovu, ale přestoupili vyhlášku o dobách lovu²⁸.

Zákon o přečinech byl následně, v turbulentním období roku 1990, zrušen a pytláctví bylo na trestněprávní úrovni opět neupraveno. Delikt pytláctví byl v té době stíhatelný pouze podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, kdy pytláctví bylo zařazeno mezi přestupky na úseku zemědělství, myslivosti a rybářství. Tento stav byl napraven až v roce 1993 novelizací č. 290/1993 Sb., kterou došlo k opětovnému zařazení pytláctví do trestního zákona a po několika dalších novelizacích se znění skutkové podstaty pytláctví ustálilo tak, že pytláctví se dopustí ten *“Kdo neoprávněně loví zvěř nebo ryby, nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede, nebo přechovává zvěř nebo ryby neoprávněně ulovené, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty²⁹”*.

Tento stav vydržel až do roku 2009, kdy byl přijat nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb. Nový trestní zákoník znamenal velkou změnu v oblasti trestněprávní ochrany životního prostředí. V hlavě VIII. Trestního zákoníku byla zavedena nová kategorie trestných činů, a to trestné činy proti životnímu prostředí. Cílem bylo zajistit efektivnější trestněprávní ochranu životního prostředí, jakož i plnění mezinárodních závazků³⁰. Do té doby byla ochrana životního prostředí v trestním zákoně značně nesystematická. Trestné činy proti životnímu prostředí byly zařazeny do kategorie trestných činů obecně nebezpečných, samotné pytláctví dokonce do kategorie rušení činnosti státního orgánu³¹. Pokud v minulosti pytláctví bylo majetkovým deliktem, nyní již není žádných pochyb, že

²⁸ NĚMEC, Miroslav. Postup policie při odhalování, vyšetřování a předcházení pytláctví. Praha: Policejní akademie České republiky, str. 12

²⁹ § 178a zákona č. 290/1993 Sb. trestní zákon

³⁰ Důvodová zpráva k zákonu 40/2009 Sb. Trestní zákon

³¹ Viz Hlava III. Oddíl 6. a Hlava IV. Zákona 140/1961 Sb. Trestní zákon

dne jeho objektem je především zájem na ochraně životního prostředí. V samotném znění skutkové podstaty trestného činu pytláctví došlo k podstatné změně. Formulace skutkové podstaty “*kdo neoprávněně loví*” byla změněna na “*kdo neoprávněně uloví*”. Tato změna vyvolala v myslivecké a rybářské obci velkou vlnu nevole a rozhořčení³². Důvodem byl fakt, že ke spáchání trestného činu pytláctví by došlo až samotným ulovením zvěře, a nikoliv již samotným lovením, tedy jednáním, které k ulovení zvěře nebo ryb bezprostředně směřuje, jako dosud. Jednání pytláka, kterému by se zvěř či ryby ulovit nepodařilo, by tak šlo kvalifikovat nanejvýš jako pokus. Tento stav byl však napraven novelizací trestního zákoníku z roku 2011³³ a to tak, že dnes skutková podstata pytláctví zní:

§ 304

Pytláctví

(1) Kdo neoprávněně loví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let, peněžitým trestem nebo propadnutím věci bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného větší prospěch,

c) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost chránit životní prostředí,

³²Viz.např. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/trestni-zakonik-pomaha-pytlakum-tvrdi-mysliveci_201005112156_jciganik [2022-04-15]

³³ Zákon č. 330/2011 Sb., kterým se změnil zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

d) spáchá-li takový čin zvlášť zavrženíhodným způsobem, hromadně účinným způsobem
nebo v době hájení, nebo

e) byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.

4.0. Pytláctví v rovině trestněprávní

4.1. Pojem trestného činu

Definice trestného činu je obsažena v ust. § 13 odst. 1 TrZ, podle kterého je trestným činem protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

Strukturu trestného činu dle tradiční trestněprávní nauky tvoří trojice pojmových znaků. Prvním pojmovým znakem trestného činu je protiprávnost. Jelínek³⁴ rozlišuje protiprávnost formální a materiální, přičemž protiprávnost materiální představuje požadavek, aby dané jednání bylo společensky závažné natolik, aby vznikla potřeba reagovat naň prostředky trestního práva. Protiprávnost materiální je v tomto pojetí v zásadě důvodem protiprávnosti formální. Protiprávnost formální chápeme jako protinoremnost, jde o rozpor s právním řádem jako celkem. Protiprávnost formální má v souvislosti s pytláctvím o to větší význam, jelikož se dovozuje z právního řádu jako celku, protiprávnost tak nelze posuzovat pouze z hlediska trestního práva, ale i z hlediska ostatních právních odvětví³⁵.

Skutkové podstaty mnoha trestných činů jsou tvořeny tak, že trestní zákon přímo odkazuje na mimo trestní normy nebo vznik trestní odpovědnosti podmiňuje porušením norem, které stojí mimo trestní právo. Přesně tak je tomu u skutkové podstaty trestného činu pytláctví, který je namířen proti neoprávněnému lovu a zvláštní formě podílnictví na neoprávněném lovu, avšak právní úprava podmínek oprávněného lovu je stanovena v MyslZ. a RybZ., které patří do odvětví práva správního. Jinými slovy řečeno, pokud

³⁴ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges), str. 134–135

³⁵ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 101

se při lovu zvěře či ryb nechceme stát pachateli trestného činu, je třeba dodržovat pravidla, která jsou stanovena mimo normy práva trestního.

Druhým pojmovým znakem trestného činu jsou tzv. obecné požadavky na pachatele. Pachatelem trestného činu může být pouze příčetná osoba, tj. osoba, která v době spáchání trestného činu nebyla stížena duševní poruchou, v jejímž důsledku by nebyla schopna ovládnout své jednání nebo rozpoznat jeho protiprávnost³⁶, a která dovršila dostatečný věk, v případě mladistvého pachatele je nutná také dostatečná mravní a rozumová vyspělost mladistvého pachatele³⁷. Pachatelem trestného činu pytláctví může být i právnická osoba. Pachateli trestného činu se bude věnovat širší výklad v podkapitole 3.4 subjekt.

Posledním pojmovým znakem jsou tzv. typové znaky tvořící skutkovou podstatu trestného činu. Jde o znaky, které určují, o jaký trestný čin se jedná a zároveň odlišují jednotlivé trestné činy od sebe navzájem. Lze je dělit na obligatorní a fakultativní. Obligatorní znaky musí být dány u každého trestného činu. Těmito znaky jsou objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka. Pokud určitý čin nenaplní všechny tyto znaky, nejedná se pak o trestný čin. Fakultativními znaky se rozumí takové znaky, které nemusí být u každého trestného činu, např. cíl, pohnutka, motiv, čas či konkrétní místo spáchání, pokud však skutková podstata trestného činu takový znak obsahuje, musí být tento znak naplněn. Jestliže tento znak určitá skutková podstata obsahuje, avšak nedojde k jeho naplnění, nemůže dojít ani ke vzniku trestní odpovědnosti za takový čin³⁸. Skutková podstata trestného činu pytláctví ve své základní skutkové podstatě obsahuje

³⁶ NOVOTNÝ, František. Trestní právo hmotné. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 87

³⁷ Srov. §5 odst. 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže

³⁸ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges), str. 169

hmotný předmět útoku a majetkový znak. Další fakultativní znaky jsou součástí kvalifikované skutkové podstaty, např. způsob spáchání a čas spáchání v ust. § 304 odst. 2, písm. d), dle kterého bude přísněji trestán pytlák, který spáchá takový čin zvláště zavrženíhodným způsobem, hromadně účinným způsobem nebo v době hájení.

Současný trestní zákoník vychází z formálního pojetí trestného činu³⁹, které je však omezeno dvěma korektivy rozsahu trestního bezpráví, a to procesně právním korektivem, který představuje zásada oportunity, čímž se rozumí oprávnění státního zástupce zastavit trestního stíhání z důvodu neúčelnosti, (popř. věc ještě před zahájením trestního stíhání odložit) a korektivem hmotně právní⁴⁰, který představuje zásada subsidiarity trestní represe.

Zásada subsidiarity trestní represe je vyjádřena v ust. § 12 odst. 2 TrZ., dle kterého „trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu“. Tato zásada má s ohledem na dualismus deliktu pytláctví zvláštní význam, jelikož i skutek, který formálně naplňuje všechny znaky trestného činu, nemusí být za určitých okolností nijak trestný nebo může být posouzen jako přestupek. Právě s ohledem na zásadu trestní subsidiarity se osoby stíhané pro trestný čin pytláctví nezdědka kdy snaží tvrdit, že jimi spáchaný čin není trestný čin, nýbrž nanejvýš přestupek⁴¹, což budu na konkrétním případě demonstrovat dále.

³⁹ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRÍVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 103

⁴⁰ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges), str. 136

⁴¹ Viz. např. usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 3 Tdo 1166/2021 ze dne 21. 12. 2021; usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 3 Tdo 340/2020 ze dne 24. 09. 2020 nebo usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 3 Tdo 594/2021 ze dne 24. 06. 2021

Východiskem této zásady je premisa, že trestní právo má sloužit jako prostředek tzv. „ultima ratio“, což znamená, že trestní odpovědnost má být vyhrazena pouze pro nejzávažnější společensky škodlivé činy a pokud je to možné, jiné právní nástroje mají mít přednost. Ze zákona vyplývají dvě kumulativní podmínky pro uplatnění této zásady. První podmínkou je fakt, že musí jít o případy společensky škodlivé, tou druhou je skutečnost, že současně nepostačuje uplatnění odpovědnosti dle jiného právního předpisu. Dle Jelínka⁴² budou kritéria pro posuzování společenské škodlivosti v zásadě shodná s kritérii pro ukládání trestů v ust § 39 odst. 2 TrZ., společenská škodlivost činu tedy bude dána zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem. Judikatura použití této zásady dále konkretizuje tak, že k jejímu uplatnění může dojít pouze za předpokladu, že posuzovaný skutek z hlediska spodní hranice trestnosti neodpovídá běžně se vyskytujícím trestným činům konkrétní skutkové podstaty⁴³. Je úkolem orgánů činných v trestním řízení, aby komplexně a s dostatečným citem odůvodnily, proč se v konkrétním případě jedná či nejedná o společensky škodlivý čin, a proč dostačuje či nedostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.

S odkazem na zásadu subsidiarity trestní represe se obviněný P. S. u Nejvyššího soudu domáhal zrušení rozsudku, kterým byl uznán vinným z přečinu pytláctví, kterého se měl dopustit tím, že na sebe převedl neoprávněně uloveného jelena osmeračka K ulovení předmětného jelena došlo na společném lovu, což je v rozporu s ust. § 45 odst. 1 písm. u) MyslZ., dle kterého je na společném lovu mimo oboru zakázáno lovit zvěř

⁴² JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges), str. 138

⁴³ Stanovisko Nejvyššího soudu, sp. zn. Tpjn 301/2012 ze dne 30. 01. 2013

⁴⁴ Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 3 Tdo 340/2020 ze dne 24. 09. 2020

spárkatou kromě laní a kolouchů jelena evropského a jelena siky, muflonek a muflončat, selete a lončáka prasete divokého. Nejvyšší soud k tomu uvedl, že jednání obviněného je nutno konfrontovat z hlediska konkrétního způsobu zakázaného lovu i s dalšími formami zakázaného lovu, které jsou formulovány v ust. § 45 odst. 1, jelikož mezi ně patří podstatně závažnější způsoby lovu, než je zákaz lovit určité druhy zvěře na společném lovu, tím je např. lovení zvěře způsobem, jímž se zbytečně trýzní, trávení zvěře jedem nebo usmrcování plynem. Obviněný naproti tomu přechovával a na sebe převedl neoprávněně ulovenou zvěř, kterou za jiných okolností lovit lze. Nejvyšší soud, ačkoliv hodnota skoleného jelena přesahovala téměř šestinásobně hodnotu nikoli nepatrnou, tak přisvědčil argumentaci obviněného, že ze strany nižších soudů nedošlo k použití zásady subsidiarity trestní represe, což mělo za následek, že jím spáchaný čin nemusí být trestným činem z důvodu nedostatečné společenské škodlivosti případu, neboť posuzovaný skutek z hlediska spodní hranice trestnosti neodpovídá běžně se vyskytujícím trestným činům konkrétní skutkové podstaty.

4.2. Objekt trestného činu

Objekt trestného činu je obligatorním znakem skutkové podstaty trestného činu. Objektem trestného činu rozumíme společenské vztahy, zájmy a hodnoty, které jsou chráněny trestním zákonem.⁴⁵ Trestní právo však nechrání všechny společenské vztahy, zájmy a hodnoty, ale jen ty, kterým soudobá společnost přikládá zvláštní zájem, což souvisí s výše popsanou zásadou subsidiarity trestní represe. Trestní právo má totiž sloužit jako krajní prostředek, a to jak pro zákonodárce, tak i pro orgány trestní právo aplikující.

⁴⁵ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022 Student (Leges), str. 174

Trestněprávní nauka rozlišuje objekt obecný, druhový a individuální. Objekt obecný je vymezen v nejobecnější rovině. Jde o souhrn všech společenských zájmů a hodnot, které jsou trestním právem chráněny.⁴⁶ Druhový objekt trestných činů je základem systematiky zvláštní části trestního zákoníku. Trestné činy jsou soustředěny do jednotlivých hlav a oddílů zvláštní části trestního zákoníku právě s ohledem na druhový objekt, jemuž příslušná skutková podstata trestného činu poskytuje ochranu. Skutkovou podstatu trestného činu pytláctví nalezneme v hlavě VIII. zvláštní části trestního zákoníku, jelikož druhovým objektem trestného činu pytláctví je zájem na ochraně životního prostředí. Individuálním objektem trestného činu je zájem či hodnota, na jejíž ochranu je určeno konkrétní ustanovení zvláštní části trestního zákoníku⁴⁷.

Individuální objekt trestného činu pytláctví je vymezen alternativně a dle Herczega⁴⁸ jím je volně žijící zvěř a ryby, jakož i ochrana práva myslivosti a výkonu rybářského práva, Bruna⁴⁹ kromě výše uvedeného uvádí ještě ochranu majetku – vlastnictví k ulovené zvěři nebo rybám. S tímto názorem si však dovolím zdvořile nesouhlasit, a to (nejen) s ohledem na usnesení Nejvyššího soudu 8 Tdo 196/2005, ze dne 24. března 2005, ve kterém Nejvyšší soud uvedl, že: „*Chráněnými nejsou jednotlivé ulovené kusy zvěře nebo ryb, ale ta část přírody představovaná uvedenými živočichy v ní žijícími, jejichž lov je regulován v souvislosti s výkonem práva myslivosti a rybářského práva*“. Sluší

⁴⁶ NOVOTNÝ, František. Trestní právo hmotné. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 102

⁴⁷ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 103

⁴⁸ ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře, str. 3018

⁴⁹ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Praha: Leges, [aktual. 2020]-Glosátor., str. 461

se dodat, že tento judikát se vztahuje ke staré úpravě pytláctví v trestním zákoníku č. 140/1961 Sb., kdy pytláctví nebylo podmíněno majetkovým znakem (*srov. „v hodnotě nikoli nepatrné“*). K zavedení majetkového znaku do skutkové podstaty trestného činu pytláctví došlo v souvislosti s přijetím nového trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., avšak jeho zavedení nemá za následek změnu objektu pytláctví, nýbrž pouze stanovení dělící hranice, kdy neoprávněný lov zvěře a ryb bude trestným činem, a kdy přestupkem. Ochrana majetku taktéž nemůže být objektem trestného činu pytláctví, jelikož by v takovém případě muselo dojít k vyloučení jednočinného souběhu pytláctví s krádeží. Ochranu majetku ve smyslu vlastnictví k ulovené zvěři nebo rybám lze dle mého názoru považovat nanejvýš za individuální objekt sekundární, který však u pytláctví není znakem skutkové podstaty, tudíž může mít význam pouze pro posouzení povahy a závažnosti činu a následnou výměru trestu.

Ustálená judikatura Nejvyššího soudu považuje za objekt pytláctví ochranu přírody – volně žijící zvěře a ryb, jakož i ochrana práva myslivosti a výkonu rybářského práva, která je omezena pouze na nejzávažnější formu neoprávněného zásahu do těchto práv, tj. na neoprávněný lov zvěře a ryb⁵⁰.

Od objektu trestného činu je třeba odlišovat tzv. předmět útoku. Předmětem útoku jsou osoby nebo věci, na které pachatel svým trestným činem bezprostředně útočí. Ohrožení nebo poškození předmětu útoku je pak účinkem trestného činu, účinek však nelze zaměňovat za následek, jelikož následkem trestného činu je ohrožení nebo porušení objektu chráněného trestním zákonem⁵¹. V případě pytláctví tedy předmětem útoku bude konkrétní druh volně žijící zvěře nebo ryb, k jejichž ulovení jednání pytláka směřuje

⁵⁰ Viz např. usnesení Nejvyššího soudu 8 Tdo 196/2005, ze dne 24. března 2005; usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tdo 1352/2021 ze dne 11. 1. 2022;

⁵¹ NOVOTNÝ, František. Trestní právo hmotné. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 118-119

a účinkem pak bude jejich ulovení, odchycení, usmrcení nebo zranění. Ke vzniku trestní odpovědnosti však není nutné, aby účinek nastal.

Pojem zvěře či zvířete není v právním řádu ustálen a různé předpisy jej vykládají vlastním způsobem⁵². Dle MyslZ se zvěří rozumí obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů, které jsou v MyslZ výslovně uvedeny a následně rozděleny do dvou skupin, a to na ty, které lze obhospodařovat lovem, a ty, které lovem obhospodařovat nelze⁵³.

RybZ pojem ryby nedefinuje, za předmět útoku je tak třeba považovat ryby všeho druhu⁵⁴. V § 2, písm. r) RybZ. jsou vymezeny tzv. vybrané druhy ryb. Význam tohoto vymezení spočívá ve stanovení bližších podmínek pro lov těchto druhů ryb, zejména pro stanovení období jejich hájení, minimální lovné míry a množství, které si lze lovem přisvojit⁵⁵.

Za pytláctví nelze považovat lovení, usmrcení, odchyt nebo jiné jednání směřující vůči domácím zvířeti ani zvířeti dříve žijícímu ve volné přírodě, toho času však v zajetí, nebo domácím zvířeti, které zdivočelo⁵⁶.

⁵² Srov. např. §3a zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání, §3 odst. 1 písm. c) zákon č. 162/2003 Sb. o zoologických zahradách nebo §3 odst. 1 písm. d) zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny

⁵³ Srov. §2 písm. b); c); d) zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti

⁵⁴ ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře, str. 3021

⁵⁵ ŠÍMA, Alexander. Zákon o rybářství: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 18

⁵⁶ Dle §3 odst. 1, písm. d) zákona č. 114/1992 sb. o ochraně přírody a krajiny „volně žijící živočich (dále jen „živočich“) je jedinec živočišného druhu, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. Živočichem se rozumí všechna vývojová stadia daného jedince. Jedinec zdivočelé populace domestikovaného druhu se za volně žijícího živočicha nepovažuje“.

4.3. Objektivní stránka trestného činu

Obligatorními znaky charakterizujícími objektivní stránku skutkové podstaty trestného činu jsou jednání, následek a příčinná souvislost mezi nimi. Fakultativními znaky objektivní stránky mohou být místo a čas jednání, jeho účinek, použitý prostředek ke spáchání nebo jiný znak. Fakultativní znaky se nemusí vyskytovat ve skutkových podstatách všech trestných činů, pokud je však takový znak v příslušné skutkové podstatě uveden, je nezbytné, aby došlo k jeho naplnění, jinak nemůže dojít ke vzniku trestní odpovědnosti za takový čin⁵⁷.

Objektivní stránka trestného činu pytláctví je tvořena dvěma alternativními formami⁵⁸

- a) pachatel v hodnotě nikoli nepatrné neoprávněně loví zvěř nebo ryby;
- b) pachatel v hodnotě nikoli nepatrné ukryje, převede nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby.

Lovením zvěře nebo ryb je jakákoli činnost směřující ke skolení zvěře nebo chycení ryb, a to i v případě, že pachatel ulovenou zvěř pustí⁵⁹. Lovem zvěře nebo ryb je i činnost spočívající v jejich vyhledávání za účelem odchyty, kladení návnad a pastí nebo čekání až ryba tzv. „zabere“ nebo přijde na odstřelovou vzdálenost⁶⁰. Jak ukazuje příklad tří pytláků, kteří jezdili automobilem po honitbě se záměrem vyhledat a skolit zvěř, je irelevantní, zda se pytlák dostane do kontaktu se zvěří nebo rybami, či zda se v místě činu v kritickou dobu nějaká zvěř nebo ryby vůbec nacházely⁶¹, což lze postavit do přímé

⁵⁷ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022 Student (Leges), str. 184

⁵⁸ Srov. §304 zákona 40/2009 Sb., trestní zákon

⁵⁹ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Praha: Leges, [aktual. 2020]-. . Glosátor, str. 461

⁶⁰ ŠÁMAL, Pavel. Trestní právo hmotné. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer 2014, str 832

⁶¹ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 2 Tzn 19/97, ze dne 24. 04. 1997

souvislosti s tím, že pytláctví je předčasně dokonáný trestný čin, protože jednání, jež je materiálně pouze pokusem, je povýšeno na dokonání.

Neoprávněně loví zvěř nebo ryby ten, kdo k tomu není povolán a ani nemá k takové činnosti zvláštní povolení, anebo i ten, kdo povolení má, ale jedná nad jeho rámcem. Neoprávněným lovcem tak bude i držitel loveckého oprávnění, který ale bude ryby nebo zvěř lovit např. zakázaným způsobem nebo v době jejich hájení⁶³.

Formální podmínky pro lov ryb jsou v RybZ stanoveny tak, že osoba provádějící lov v rybářském revíru je povinna mít u sebe rybářský lístek a povolenku k lovu, nejde-li o uživatele rybářského revíru, popřípadě doklad o udělení výjimky⁶⁴.

V režimu rybníkářství je k lovu ryb oprávněn vlastník rybníka nebo rybochovného zařízení, jejich nájemce a jimi pověřené osoby⁶⁵.

Dle § 48 a) MyslZ ve spojení s § 46 MyslZ je neoprávněným lovcem ten, kdo u sebe při lovu nemá lovecký lístek, povolenku k lovu a potvrzení o povinném pojištění; při lovu nebo usmrcování se zbraní též zbrojní průkaz a průkaz zbraně a při lovu nebo usmrcování s loveckým dravcem jeho evidenční kartu.

Dle Nejvyššího soudu⁶⁶ je však nutné znak "neoprávněně" vykládat v celém kontextu zákona o myslivosti, tedy nejen s přihlédnutím k ustanovení § 46 a § 48a zákona o myslivosti, ale také k ustanovení § 45 odst. 1 zákona o myslivosti a objektu trestného činu, kterým je ochrana přírody, resp. volně žijící zvěře a ryb, jakož i ochrana práva

⁶² JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022, str. 830

⁶³ Srov. §45 zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti, §13 odst. 2 zákona č. 99/2004 Sb. o rybářství, §13 vyhlášky č. 197/2004 Sb., prováděcí vyhláška k zákonu o rybářství, §1 vyhláška č. 245/2002 Sb. Ministerstva zemědělství o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu

⁶⁴ Srov. §13 odst. 8 zákona č. 99/2004 Sb. o rybářství

⁶⁵ ŠÍMA, Alexander. Zákon o rybářství: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer), str. 20

⁶⁶ Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 3 Tdo 340/2020, ze dne 24. 09. 2020

myslivosti a výkonu rybářského práva. Neoprávněným lovem ve smyslu skutkové podstaty trestného činu pytláctví podle § 304 TrZ jsou i jednání, která se vymykají zákonným podmínkám lovu podle MyslZ. Tudíž i osoba, která dodržela formální náležitosti MyslZ (má povolenku k lovu, lovecký lístek, zbrojní průkaz atd.) a loví zvěř v rozporu s výslovným zákazem podle § 45 zákona o myslivosti, jedná nad rámec vydaného povolení, a tedy neoprávněně ve smyslu skutkové podstaty trestného činu pytláctví. Výše uvedené závěry Nejvyššího soudu jsou dle mého názoru plně použitelné taktéž na výkon rybářského práva, v rámci kterého se, v souladu s tímto usnesením, pytláctví dopustí taktéž osoba, která sice bude mít rybářský lístek a povolenku k lovu, ale bude lovit ryby způsobem, který je v rozporu § 13 RybZ, např. při lovu používá výbušných prostředků, otravných nebo omamných látek.

Druhou formu trestného činu pytláctví lze naplnit jednáním, které spočívá v ukrytí, převedení na sebe nebo na jiného nebo přechovávání neoprávněně ulovené zvěře či ryb v hodnotě nikoli nepatné. Dle Šámala se jedná o zvláštní případ podílnictví⁶⁷. Ukrytím se rozumí odstranění zvěře nebo ryb z dosahu možného odhalení. Přechováváním je jakýkoliv způsob držení neoprávněně ulovené zvěře nebo ryb. Je irelevantní, na jakém místě se ryby nebo zvěř nachází, pokud je má pachatel ve své moci. Převedením se rozumí jakýkoliv převod, může se jednat třeba o prodej, darování nebo výměnu, bez ohledu na důvod převedení⁶⁸.

Jazykovým výkladem dojdeme k tomu, že trestný čin pytláctví ve své základní skutkové podstatě obsahuje dva fakultativní znaky, jimiž je předmět útoku, tedy volně žijící zvěř a ryby, o kterých bylo pojednáno v minulé podkapitole a majetkový znak –

⁶⁷ ŠÁMAL, Pavel. Trestní právo hmotné. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 832

⁶⁸ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges), str. 790-791

jednání pytláka musí směřovat ke zvěři a rybám v hodnotě nikoli nepatrné⁶⁹, nemusí však ke způsobení škody dojít.

Významným vodítkem pro orgány činné v trestním řízení nebo správní orgány při posuzování způsobené škody pytláctvím, a pro posouzení toho, zda neoprávněným lovem zvěře či ryb došlo k naplnění skutkové podstaty trestného činu pytláctví nebo zda se jedná o pytláctví v rovině přestupkové a pro následné stanovení výše způsobené škody neoprávněným lovem, je dvojice sazebníků⁷⁰. Sazebníky byly poprvé vydané ministerstvem zemědělství v roce 2010, v roce 2021 došlo k jejich aktualizaci, a to jednak z důvodu přizpůsobení stanovených hodnot rostoucí inflaci, jednak k reflektování zvýšení hranice trestnosti z 5 000 Kč na 10 000 Kč. Jelikož sazebníky nebyly nikdy přijaty ve formě obecně závazného předpisu, nejsou tak bezprostředně závazné pro rozhodování soudů ani jiných orgánů v individuálních případech. Soudy a správní orgány tak mohou posuzovat naplnění majetkového individuálně a žádat v dané věci vypracování znaleckých posudků. Vypracování znaleckého posudku sazebník pro upytlačenou zvěř dokonce presumuje, a to v případě neoprávněného ulovení trofejního kusu zvěře. Vzhledem k tomu, že sazebník stanovuje minimální paušální sazby představující souhrn nákladů nutných k uvedení do původního stavu, tedy souhrn nákladů, které je nutné vynaložit k navrácení usmrceného kusu zpět do přírody⁷¹, není v sazbě reflektována hodnota trofeje upytlačené zvěře, k jejíž určení musí soud zpravidla

⁶⁹ Srov. § 138 zákona 40/2009, trestní zákon

⁷⁰ Sazebník minimálních hodnot upytlačené zvěře podle druhu, pohlaví a věku (dále jen „sazebník za upytlačenou zvěř“ a Sazebník pro stanovení hodnoty ryb ulovených při neoprávněném lovu (pytláctví) v rybářských revírech a v rybníkářství (dále jen „sazebník za upytlačené ryby“)

⁷¹ Právní rozhledy 3/2022, s. 101 Mgr. Barbora Mitášová, dostupné na <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=nrptembsgipxa4s7gnpxgxzrgayq&groupIndex=0&rowInd> [CIT. 2022-04-15]

přizvat soudního znalce⁷². Stěžejním znakem sazebníku je, že vyčísluje hodnotu zvěře nebo ryb jakou souhrn minimálních nákladů, které je třeba vynaložit k navrácení jedince téhož druhu do honitby, resp. rybářského revíru. Sazebníky tedy mají nikoli reparační funkci, nýbrž funkci restituční, cílem je uvedení do původního stavu. Na aktualizaci sazebníků z roku 2021 spolupracovalo kromě Ministerstva zemědělství a Policie ČR také Státní zastupitelství a odborné instituce (Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, Oddělení rybářství a hydrobiologie Mendelovy univerzity v Brně, Fakulta rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Rybářské sdružení ČR, Český rybářský svaz, Moravský rybářský svaz)⁷³, lze tak s klidem konstatovat, že sazebníky mají vysokou odbornou úroveň a kvalitu. Jak je uvedeno výše, sazebníky nejsou bezprostředně závazné při rozhodování soudů a jiných orgánů, tato skutečnost ovšem nebrání tomu, aby z nich orgány činné v trestním řízení nebo správní, vzhledem k jejich odborné autoritě, vycházely při posuzování způsobené škody pytláctvím. Tyto závěry byly potvrzeny i usnesením Nejvyššího soudu sp.zn. 3 Tdo 594/2021 ze dne 24. 6. 2021, ve kterém se v souvislosti s výhradou obviněné ke stanovení hodnoty neoprávněně ulovené zvěře ztotožnil s vyjádřením státního zástupce, dle kterého lze ze sazebníku minimálních hodnot upytláčené zvěře vycházet, jelikož byl zpracován ústředním orgánem státní správy, u kterého lze předpokládat znalost předmětné problematiky, přičemž vzhledem ke všeobecnému nárůstu cenové hladiny lze dokonce předpokládat, že náklady na vrácení zvěře zpět do přírody budou v současné době vyšší.

⁷² Tisková zpráva ministerstva životního prostředí k sazebníkům z roku 2010, dostupné na: https://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2010_hodnotu-neopravnene-ulovene-zvere-pomaha.html [CIT. 2022-04-15]

⁷³ Tisková zpráva ministerstva životního prostředí z roku 2021, dostupné na: https://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2021_ucinnejsi-zbran-na-pytlaky-ministerstvo.html [CIT. 2022-04-15]

Trestněprávní nauka definuje následek trestného činu jako porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem. Trestné činy se dají z hlediska následku rozdělit na trestné činy poruchové nebo ohrožovací, podle toho, zda k dokonání trestného činu postačí pouhé ohrožení objektu chráněného zákonem nebo je nutné jeho porušení⁷⁴. Jazykovým výkladem § 304 TrZ dojdeme k závěru, že pytláctví je trestný čin ohrožovací, neboť není nutné, zda pachatel zvěř či ryby skutečně uloví, neboť k ohrožení zájmu chráněného zákonem dochází již samotným jednáním, které k ulovení zvěře nebo ryb směřuje, přičemž pro trestní odpovědnost pachatele je irelevantní, zda nastane účinek spočívající v samotném ulovení zvěře či ryby. Pod pojmem následku trestného činu pytláctví si tak lze představit ohrožení zájmu na ochraně přírody spočívající v ochraně volně žijící zvěře a ryb, jakož porušení zájmu na ochraně práva myslivosti a výkonu rybářského práva.

Posledním obligatorním znakem objektivní stránky trestného činu je příčinná souvislost. Příčinný vztah spojuje jednání s následkem, pachatel může být trestně odpovědný za trestný čin, pouze pokud svým jednáním skutečně způsobil trestněprávně relevantní následek. Příčinný vztah musí být také dán mezi jednáním a účinkem a mezi jednáním a okolností podmiňující použití vyšší trestní sazbu i mezi jednáním pachatele a způsobeným účinkem. Příčinný děj se stanovuje podle teorie podmínky (*conditio sine qua non*), podle které je příčinou každý jev, bez něhož by jiný jev nenastal nebo nastal jiným způsobem, než nastal⁷⁵.

K přerušení příčinné souvislosti dle ustálené judikatury nedojde k přerušení příčinné, jestliže k jednání pachatele přistoupí další skutečnost, jež spolupůsobí při vzniku

⁷⁴ NOVOTNÝ, František. Trestní právo hmotné. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 111

⁷⁵ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 154

následku, avšak jednání pachatele zůstává takovou skutečností, bez níž by k následku nebylo došlo. K přerušení příčinné souvislosti dochází až v okamžiku, kdy do příčinného děje vstoupí jiná příčina, která působí jako výlučná a následek způsobí bez ohledu na původní jednání pachatele⁷⁶.

Pokud si představíme situaci, ve které neoprávněný lovec nastraží past za účelem chycení zvěře, přičemž zvěř ještě před chycením do pasti skolil jiný lovec, dochází v takovém okamžiku k přerušení příčinné souvislosti a pachateli tak nebude možné přičíst odpovědnost za způsobený účinek, jelikož do skutkového děje vstoupila jiná příčina, která měla na způsobený účinek výlučný vliv. Je však nutné, aby příčinný vztah byl zahrnut zaviněním alespoň v hrubých rysech, jelikož nezaviněné následky se nepřičítají⁷⁷. V případě úmyslného trestného činu je také nutné, aby pachatel znal tento průběh příčinného vztahu alespoň jako možný a byl s ním pro tento případ srozuměn⁷⁸. Ve výše uvažovaném případě tak pachatel sice nebude odpovědný za nastalý účinek, ovšem k vyloučení trestní odpovědnosti za spáchaný trestný čin pytláctví nedojde, neboť mezi jeho jednáním (nastražením pasti) a způsobením následku (ohrožením zájmu na ochraně volně žijící zvěře aj.) k přerušení příčinné souvislosti nedošlo, přičemž si lze jen těžko představit, že by pachatel nebyl alespoň srozuměn jako s možným průběhem jeho činu, ve kterém k chycení zvěře nedojde.

Teorie podmínky v samotném pojetí zakládá příliš širokou trestní odpovědnost, a proto ji trestněprávní nauka koriguje pomocí zásady umělé izolace jevů a zásady gradace

⁷⁶ Např. usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 7 Tdo 46/2019, ze dne 27.03.2019, rozsudek SSR publikován pod sp.zn. č. 37/1975 Sb. rozh. tr

⁷⁷ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. 11. 1980, publikován pod sp. zn. č. 20/1981 Sb.rozh.tr.; rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 13. 1. 1981, publikován pod sp. zn. č. 21/1981 Sb. rozh. tr.;

⁷⁸ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges) str. 193

příčinné souvislosti. Pomocí zásady umělé izolace jevů izolujeme v kauzálním průběhu činu trestněprávně relevantní příčinu na straně jedné a trestněprávně relevantní následek na straně druhé⁷⁹. Z hlediska trestní odpovědnosti tak bude nepodstatné, že se pachatel vypravil na neoprávněný lov kvůli potřebě duševního klidu po hádce s manželkou, jinak tomu už ovšem bude v situaci, kdy se pytlák vypraví na lov ve snaze opatřit si lovem větší prospěch.

Druhou zásadou, která koriguje teorii podmínky, je zásada umělé izolace jevů. Východiskem této zásady je fakt, že různé příčiny a podmínky mají různý vliv na způsobení následku. Stupeň způsobení následku je jednou z okolností, které určují povahu a závažnost trestného činu⁸⁰. Pro trestný čin pytláctví bude mít zpravidla větší význam jednání toho, kdo zvíře usmrtí než toho, kdo zvíře vystopuje, taktéž bude důležitější činnost toho, kdo neoprávněný lov zorganizuje než činnost těch, kteří jeho pokyny provádějí.

4. 4. Subjekt

Dalším obligatorním znakem skutkové podstaty trestného činu je subjekt neboli pachatel. Pojem pachatele je vymezen v § 20 TrZ tak, že pachatelem trestného činu je ten, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná. Ke vzniku trestní odpovědnosti pachatele je dále nezbytné, aby trestný čin spáchala osoba starší 15 let, která v době spáchání trestného činu byla přičetná a v případě pachatele coby osoby mladistvé je nutná jeho dostatečná rozumová a mravní vyspělost. Takto pojatý pachatel ovšem není součástí skutkové podstaty trestného činu, nejedná se totiž o znaky typové, které by odlišovaly jednotlivé trestné činy

⁷⁹ ŠÁMAL, Pavel. Trestní právo hmotné. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 140

⁸⁰JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022, str. 202

od sebe navzájem, nýbrž se jedná o znak obecný⁸¹, jak již bylo popsáno v podkapitole 3.1.

Z hlediska pachatele trestného činu jakožto znaku skutkové podstaty trestného činu je stěžejní rozdělení subjektu na subjekt obecný, konkrétní a speciální. Pokud podle trestního zákona může konkrétní trestný čin spáchat kdokoliv, hovoříme o subjektu obecném. Konkrétním subjektem je pachatel se zvláštní vlastností, tím bude např. matka dítěte u trestného činu vraždy novorozeného dítěte matkou. Speciálním subjektem pak je osoba se zvláštní způsobilostí nebo postavením⁸².

Subjekt trestného činu pytláctví v základní skutkové podstatě je obecný, jelikož tento čin může spáchat kdokoliv, a to včetně osoby, která oprávněním k lovu disponuje, pokud nedodrží příslušné předpisy⁸³. Subjekt konkrétní se u pytláctví nevyskytuje, zato subjekt speciální nalezneme ve kvalifikované skutkové podstatě dle ust. § 304 odst. 2, písm. c), kterým bude osoba, která má zvlášť uloženou povinnost chránit životní prostředí. Takovou osobou může být člen stráže přírody, lesní stráže, rybářské a myslivecké stráže nebo myslivecký hospodář⁸⁴, přičemž zvláštním význam budou mít zejména poslední tři jmenovaní, jelikož jejich práva a povinnosti jsou upraveny v MyslZ a RybZ.

Pachatelem trestného činu pytláctví může být i právnická osoba, a to ode dne 1. 12. 2016, kdy došlo k nabytí účinnosti novelizace zákona o trestní odpovědnosti

⁸¹ NOVOTNÝ, František. Trestní právo hmotné. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 120

⁸² ŠÁMAL, Pavel, Oto NOVOTNÝ, Tomáš GRIVNA, Jiří HERCZEG, Marie VANDUCHOVÁ a Rudolf VOKOUN. Trestní právo hmotné. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, str. 174-176

⁸³ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 946

⁸⁴ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017, str. 791

právnických⁸⁵. Touto novelizací došlo ke změně tzv. pozitivního výčtu trestných činů, kterých se může právnická osoba dopustit, na výčet negativní. ZTOPO tak již neobsahuje výčet trestných činů, který se právnická osoba může dopustit, nýbrž pouze výčet trestných činů, kterých se právnická osoba dopustit nemůže⁸⁶, přičemž trestný čin pytláctví do tohoto výčtu zařazen nebyl.

Právnické osoby skutkovou podstatu trestného činu pytláctví zpravidla naplní tím, že na sebe převedou neoprávněně ulovenou zvěř či ryby, v praxi se typicky bude jednat o různé zpracovatele masa, výrobce masných výrobků nebo restaurační zařízení, která upytlačenou zvěř a ryby vykupují od pytláků⁸⁷.

4. 5. Subjektivní stránka

Jediným obligatorním znakem subjektivní stránky je zavinění. Zavinění lze charakterizovat jako vnitřní psychický vztah člověka ke skutečnostem zakládající trestný čin. Zavinění může mít dvě formy – úmysl nebo nedbalost a vzhledem k tomu, že odpovědnost je v trestním právu založena na zásadě odpovědnosti zavinění, je tedy pro vznik trestní odpovědnosti nezbytně nutné, aby pachatel jednal úmyslně nebo z nedbalosti⁸⁸.

V případě, že není forma zavinění v základní skutkové podstatě uvedena, použije se výkladové pravidlo obsažené v ust. § 13 odst. 2 TrZ, které stanoví, že k trestní

⁸⁵ Zákon č. 183/2016 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁶ FENYK, Jaroslav. Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim: komentář. 2., podstatně přepracované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře, str. 31

⁸⁷ NĚMEC, Miroslav. Postup policie při odhalování, vyšetřování a předcházení pytláctví. Praha: Policejní akademie České republiky, str. 56

⁸⁸ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Praha: Leges, [aktual. 2020]-. Glosátor, str. 34

odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti⁸⁹. Při pohledu na základní skutkovou podstatu trestného činu pytláctví je na první pohled zřejmé, že pytláctví je úmyslný trestný čin, přičemž postačí úmysl nepřímý, neboť pokud by tomu tak nebylo, zákonodárce by jistě volil jinou formulaci, která by obsahovala výraz „s cílem“⁹⁰.

Pro určení formy zavinění u kvalifikované skutkové podstaty se použije pravidlo uvedené v ust. § 17 TrZ, dle kterého platí, že okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby se přihlédne, pokud jde o těžší následek, i tehdy, když jej pachatel zavinil z nedbalosti, kromě případů, kdy trestní zákon vyžaduje i zde úmyslné zavinění, anebo pokud jde o jinou skutečnost, i tehdy, jestliže o ní pachatel nevěděl, ačkoliv o ní vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl, vyjímaje případů, kdy trestní zákon vyžaduje, aby o ní pachatel věděl. Výkladem tohoto ustanovení dojdeme k závěru, že ke vzniku trestní odpovědnosti za trestný čin v jeho kvalifikované podstatě postačí zavinění z nedbalosti vědomé v případě těžšího následku a v případě jiné okolnosti postačí dokonce nedbalosti nevědomé, pokud nestanoví zákon něco jiného.

Při bližším pohledu na kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu pytláctví lze seznat, že nedbalostí forma zavinění ať už vědomá či nevědomá, připadá v úvahu pouze v případě lovu zvláště zavrženíhodným způsobem, hromadně účinným způsobem nebo lovu v době hájení (304 odst. 2, písm. d) TrZ) a v případě získání pro sebe či pro jiné většího prospěchu (304 odst. 2, písm. b) TrZ). Z povahy věci totiž bude vyloučeno, aby pachatel nevěděl o tom, že se pytláctví dopouští jako člen organizované skupiny (304

⁸⁹ NOVOTNÝ, František. Trestní právo hmotné. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 130

⁹⁰ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022, str. 241

odst. 2, písm. a) TrZ), je osobou se zvlášť uloženou povinností chránit životní prostředí (304 odst. 2, písm. c) TrZ) nebo že byl za pytláctví v posledních třech letech potrestán (304 odst. 2, písm. e) TrZ), ve všech těchto případech pachatel bude s takovou skutečností přinejmenším srozuměn a bude se tak jednat o úmysl nepřímý. Vzhledem k tomu, že uplatnění nedbalostní formy zavinění je u trestného činu pytláctví značně omezené, budu se v dalším výkladu věnovat pouze úmyslné formě zavinění.

Ust. § 15 TrZ rozlišuje dvojí formu úmyslu, a to úmysl přímý - pachatel chtěl způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem a úmysl nepřímý – pachatel věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.

Úmysl se skládá ze složky vědění (intelektuální), která zahrnuje vnímání pachatele, tedy určitý odraz předmětů, jevů a procesů ve smyslových orgánech člověka, jakož i představu těchto předmětů a jevů, které pachatel vnímal dříve, nebo ke kterým dospěl svým úsudkem na základě znalostí a zkušeností⁹¹. Intelektuální složka zahrnuje vnímání objektivního světa pachatelem, což poté formuje jeho představy a úsudky. Pachatel si tak při spáchání trestného činu musí rozhodně skutečnosti představovat alespoň jako možné, přičemž dostačuje pouhá představa pachatele o možnosti způsobení trestněprávně relevantního následku alespoň v hrubých rysech⁹².

Osoba, která se vypraví na lov, si tak musí uvědomovat, že k lovu se vyžaduje zvláštní povolení, postačí však pouze hrubá představa o pouhé existenci takové povinnosti, aniž by pachatel znal nějaké další bližší podrobnosti, jinak nebude jednat úmyslně. Lze si však jen těžko představit situaci, ve které by si pachatel nebyl vědom

⁹¹ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRÍVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 206

⁹² Tamtéž, str. 218

protiprávnosti takového jednání, neboť myslivost, rybářství i pytláctví jsou v české kultuře tradiční pojmy s dlouhou historií.

Druhou složkou úmyslu je složka vůle. Volní složka zahrnuje chtění nebo srozumění pachatele s následkem a k jejímu naplnění je nutné, aby pachatel převzal uskutečnění určitého skutku do své vůle a rozhodl se pro takové porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem⁹³. Chtění a srozumění od sebe navzájem odlišují úmysl přímý a nepřímý. Srozuměním se dle legální definice obsažené v ust. § 15 odst. 2 TrZ rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem. Judikaturou a trestněprávní naukou bývá srozumění nazýváno jako nepravá lhostejnost, tedy lhostejnost pachatele k tomu, zda následek nastane či nenastane, která vyjadřuje jeho kladné stanovisko k oběma těmto možnostem⁹⁴.

Majitel lesa, kterému došla trpělivost s tím, že mu zvěř poškozuje jeho les, a proto se uchýlil k její likvidaci, naplní skutkovou podstatu trestného činu pytláctví, stejně jako pytlák, který zvěř bude lovit čistě z lovecké vášně, akorát s tím rozdílem, že jednání prvně jmenovaného bude zahrnuto nižším stupněm zavinění, tedy úmyslem nepřímým, jelikož si za těchto okolností musel být, alespoň v hrubých rysech, vědom toho, že svým svérázným způsobem ochrany lesa porušuje zájem chráněný trestním zákonem a musel být srozuměn s následkem, který tímto jednáním způsobí. K tomuto příkladu nutno dodat, že zavinění ve formě nepřímého úmyslu je možné dovodit i v případech, kdy cílem pachatelova jednání bylo dosažení jiného možného výsledku, z hlediska trestního práva

⁹³ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022, str. 232

⁹⁴ Viz. např. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 1224/2019, ze dne 09.10.2019, Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 8 Tdo 1120/2019-599, ze dne 25.09.2019

nevýznamného, a eventualita vzniku trestněprávně relevantního následku mu byla nepříjemná. Jestliže pachatel věděl, že v důsledku jeho jednání může stejně tak, namísto zamýšleného následku, nastat následek uvedený v trestním zákoně⁹⁵.

Zavinění musí zahrnovat všechny znaky charakterizující objektivní stránku trestné činnosti, včetně příčinného vztahu mezi jednáním pachatele a následku a ostatních znaků objektivní stránky trestného činu⁹⁶. Dle Novotného se však zavinění nemusí vztahovat na právní posouzení skutku a jeho trestnost, protiprávnost, společenskou škodlivost činu a objektivní podmínky trestní odpovědnosti⁹⁷. Důraz je kladen na znalost okolností faktické povahy. Pachatel např. nemusí vědět, že lovení ryb do sítí se kvalifikuje jako hromadně účinný způsob lovu dle § 304 odst. 2, písm. d).

Dokazování subjektivní stránky bývá v praxi velmi obtížné, jelikož dokazovány jsou okolnosti odehrávající se v psychice pachatele, které nemohou jiné osoby pozorovat. Okolnosti subjektivního charakteru tak lze často dokazovat jen nepřímo z okolností objektivní povahy, ze kterých lze pomocí zásad logického uvažování usuzovat vnitřní vztah pachatele k porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem. Těmito okolnostmi může být zejména způsob provedení útoku (jakého nástroje a jakým způsobem bylo použito, místo zásahu na těle, co útoku předcházelo, jakým motivem byl útok veden, osobní vlastnosti pachatele⁹⁸.

⁹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2004, sp. zn. 11 Tdo 919/2004

⁹⁶ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Praha: Leges, [aktual. 2020]-Glosátor, str. 35

⁹⁷ NOVOTNÝ, František. Trestní právo hmotné. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 129

⁹⁸ ŠÁMAL, Pavel, Oto NOVOTNÝ, Tomáš GŘIVNA, Jiří HERCZEG, Marie VANDUCHOVÁ a Rudolf VOKOUN. Trestní právo hmotné. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, str. 186

V některých skutkových podstatách se mohou fakultativně vyskytnout jiné subjektivní znaky, jako je pohnutka (motiv), cíl nebo záměr. Skutková podstata trestného činu pytláctví takové znaky neobsahuje, můžou mít však význam pro posouzení závažnosti spáchaného trestného činu. Můžou být okolnosti polehčující nebo přitěžující a případně i okolností podmiňující vyšší trestní sazbu⁹⁹.

4.5. Souběh trestných činů

Souběhem trestných činů označujeme případy, kdy pachatel spáchal dva či více trestných činů dříve, než byl za některý z nich odsouzen soudem 1. stupně, za předpokladu, že vyhlášený rozsudek později nabude právní moci. Naproti tomu případy, kdy pachatel, který již byl pravomocně odsouzen, spáchá další trestný čin, nazýváme recidivou. Recidiva je u pytláctví zvlášť postihována v ust. § 304 odst. 2, písm. e) TrZ, kdy přísněji bude potrestán pachatel, který byl za pytláctví v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.

Jednočinným souběhem nestejnorodým pak rozumíme případy, kdy pachatel jedním skutkem naplní skutkovou podstatu více trestných činů¹⁰⁰. Pytláctví přichází v jednočinném souběhu do úvahy zásadně s krádeží dle § 205 TrZ, poškozením cizí věci dle § 222 TrZ nebo týráním zvířat dle § 302 TrZ, neboť objekty těchto trestných činů jsou rozdílné od objektů trestného činu pytláctví¹⁰¹.

⁹⁹ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022, str. 255

¹⁰⁰ NOVOTNÝ, František. Trestní právo hmotné. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, str. 209–211

¹⁰¹ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jirí HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 946

V této souvislosti je třeba mít na paměti, že volně žijící zvěř a ryby jsou považovány za věc ničí¹⁰². Zvěř, která je předmětem práva myslivosti, a ryby, jež jsou předmětem výkonu rybářského práva, se okamžikem ulovení stávají vlastnictvím subjektu oprávněného k výkonu tohoto práva, kterým je uživatel honitby. Vyplývá to z oprávnění přivlastnit si ulovenou zvěř nebo ryby bez ohledu na okolnost, zda byly uloveny osobou oprávněnou nebo neoprávněnou. Pokud si tedy zvěř či ryby přisvojí osoba od oprávněného subjektu odlišná, při splnění dalších podmínek (výše škody apod.) se dopustí i trestného činu krádeže.

Souběh trestného činu poškození cizí věci s trestným činem pytláctví nastane, pokud dojde ke skolení nebo zranění zvěře či ryby a ta je následně ponechána na místě¹⁰³.

Trestný čin týrání zvířat se dostane do souběhu s trestným činem pytláctví, pokud pytlák bude lov provádět surovým nebo trýznivým způsobem, kterým je např. lov zvěře do ok, do želez a nášlapných pastí nebo lov ryb do sítí z vlasců.

Jednočinný souběh je dále možný s trestným činem nedovoleného ozbrojování dle § 279 TrZ, a to v případě, že pytlák loví s nelegálně drženou zbraní nebo zbraň jinak užívá k lovu způsobem, který je v rozporu se zákonem č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu. Zde lze poukázat na poněkud zajímavou situaci, kdy jednočinného souběhu trestného činu pytláctví a trestného činu nedovoleného ozbrojování se může dopustit i pachatel, který má povolení k lovu jakož i povolení k držení zbraně (zbrojní průkaz), pokud použije k lovu zakázané střelivo nebo zakázaný doplněk zbraně¹⁰⁴.

¹⁰² <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2014/Listopad-2014/Odpovednost-za-skody-zpusobene-zveri-zakladni-pr> [CIT. 2022-14-10]

¹⁰³ Právní rozhledy 3/2022, s. 101 Mgr. Barbora Mitášová, dostupné na <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=nrptembsgipxa4s7gnpxgxzrgayq&groupIndex=0&rowInd> [CIT. 2022-14-10]

¹⁰⁴ Dle § 45 odst. písm. i) MyslZ je zakázáno střílet zvěř zakázanými zbraněmi, jejich doplňky a střelivem

V praxi není neobvyklý jednočinný souběh všech výše uvedených činů, s výjimkou souběhu trestného činu krádeže a poškození cizí věci, který není možný¹⁰⁵. Vyloučen bude taktéž jednočinný souběh pytláctví a trestného činu legalizace výnosu dle § 216 TrZ, neboť skutková podstata trestného činu pytláctví v sobě zahrnuje i zvláštní případ legalizace výnosu z trestné činnosti¹⁰⁶.

4.6. Trestný čin de lege ferenda

Současnou právní úpravu trestného činu pytláctví považují za dostatečnou. Za zcela správné považují, že pytláctví je stále předčasně dokonáným činem s ohrožovacím následkem a tedy, že k jeho dokonání není potřeba, aby k ulovení zvěře či ryb skutečně došlo.

Souhlasit lze také se zavedením majetkového znaku jakožto obligatorního znaku skutkové podstaty trestného činu pytláctví, což bylo v relativně nedávné době velmi diskutovaným tématem. Nebýt zavedení majetkového znaku, mohlo by docházet ke vzniku absurdních situací, ve kterých si lze představit např. trestního stíhání rybáře, který si přisvojil, byť o jedinou rybu zanedbatelné hodnoty navíc, nad limit stanovený v prováděcí vyhlášce k RybZ, namísto toho, aby takový případ byl vyřešen blokovou pokutou na místě a případným odebráním povolenky k lovu. V důsledku toho by docházelo ke zbytečnému zatěžování příslušných orgánů, které by měly méně času soustředit se na závažnější případy pytláctví, čímž by celková úroveň trestání protiprávního lovu poklesla.

Ačkoliv současnou právní úpravu trestného činu pytláctví považují za zdařilou, přece jen v ní určitý nedostatek spatřují, a to v neposkytnutí dostatečné ochrany zvláště

¹⁰⁵ Usnesení Nejvyššího soudu, sp.zn. 6 Tdo 1437/2016-36, ze dne 9. 11. 2016

¹⁰⁶ ŠÁMAL, Pavel, Oto NOVOTNÝ, Tomáš GRIVNA, Jiří HERCZEG, Marie VANDUCHOVÁ a Rudolf VOKOUN. Trestní právo hmotné. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, str. 840

chráněným živočichům, jejichž ulovení není v základní ani v kvalifikované skutkové podstatě trestného činu pytláctví nijak reflektováno.

Tento nedostatek se jeví o to markantnější za situace, kdy se již několik let vede veřejná debata o tom, že zvěř, zejména pak zvěř spárkatá a černá, je přemnožená a působí velké škody na lesích¹⁰⁷. Společenská škodlivost skolení např. prasete divokého a rysa ostrovida tak bude zcela nesrovnatelná.

Tento legislativní nedostatek má však relativně jednoduché řešení. Ust. § 2 písm. c) MyslZ obsahuje výčet zvěře, kterou nelze obhospodařovat lovem, přičemž však stále podléhá právu myslivosti. Všechny tyto druhy zvěře jsou zvláště chráněnými živočichy dle vnitrostátních i mezinárodních předpisů. Jako dostatečné řešení tohoto problému by šlo považovat zařazení nového písmena f) do kvalifikované skutkové podstaty trestného činu pytláctví, jež by mohlo znít jako: *„spáchá-li takový čin na druhu zvěře, kterou nelze obhospodařovat lovem podle jiného právního předpisu.“*

Za naprosto ideální řešení problému bych pak považoval zařazení takového pravidla jako samostatného odst. 3 do ust. § 304 TrZ, se samostatnou vyšší trestní sazbou.

¹⁰⁷ Viz. např. <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/premnozena-zver-zpusobuje-velke-poskozeni-mladych-stromu-potvrdily-statistiky> [CIT. 2022-10-19]

5.0. Pytláctví v rovině přestupkové

Regulace rybářství a myslivosti patří do oblasti práva správního. Část správního práva, která se zabývá protiprávním jednáním v oblasti veřejné správy nazýváme jako správní právo trestní. Protiprávním jednáním v oblasti veřejné správy může být přestupek, správní disciplinární delikt nebo správní pořádkový delikt¹⁰⁸. Správní pořádkové delikty spočívají v nesplnění procesní povinnosti uložené odpovědnému subjektem právním předpisem a v souvislosti s pytláctvím nemají žádný zvláštní význam, tudíž jim v další části práce nebude věnován bližší výklad.

5.1 Přestupek

Dle legální definice obsažené v ust. § 5 PřestZ“ je přestupkem společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.

Přestupek je v zákoně vymezen dvojím způsobem, a to pozitivně (přestupkem je pouze takový společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem) a negativně (nejde-li o trestný čin).

Negativní vymezení má význam zejména pro stanovení vztahu přestupků k trestným činům. Pokud určitým jednáním budou naplněny všechny znaky přestupku, bude se o přestupek jednat pouze za předpokladu, že takové jednání nebude zároveň trestným činem. Odpovědnost za přestupek je tak subsidiární, neboť odpovědnost za trestný čin má před odpovědností za přestupek přednost¹⁰⁹.

¹⁰⁸ FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. Správní právo trestní. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021, str. 23

¹⁰⁹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik, str. 105

5.1.1. Formální znaky přestupku

V pozitivním vymezení je právní konstrukce přestupku založena na kombinaci znaků formálních, které se skládají ze znaku obecných a typových, se znakem materiálním. Vetešník uvádí čtyři obecné formální znaky přestupku, a to protiprávnost, trestnost, deliktní způsobilost pachatele a výslovné označení společensky škodlivého činu za přestupek¹¹⁰.

Základním obecným znakem přestupku je protiprávnost. Protiprávností rozumíme, že přestupkem musí dojít k porušení nebo nesplnění povinnosti, která je stanovena v zákoně nebo uložena na jeho základě¹¹¹. Pokud má určité jednání být kvalifikováno jako přestupek pytláctví, musí dojít k porušení nebo nesplnění povinností stanovených v MyslZ, RybZ nebo jejich prováděcích vyhláškách.

Vetešník uvádí jako další obecný znak přestupku trestnost. Trestnost znamená, že zákon se spácháním přestupku spojuje hrozbu správního trestu. Tento znak je dle mého názoru zcela vhodně zařazen mezi obecné znaky přestupku, neboť nemusí být nutně, jak bude později demonstrováno při rozboru přestupků dle RybZ, s každým porušením nebo nesplněním zákonné povinnosti spojeno uložení trestu.

Třetím obecným znakem přestupku je přestupková způsobilost pachatele. Požadavky na fyzickou osobou jakožto pachatele přestupku jsou shodné s požadavky na pachatele trestného činu¹¹². Fyzická podnikající osoba dle § 22 PřestZ spáchá přestupek, jestliže k naplnění znaků přestupku došlo při jejím podnikání nebo v přímé souvislosti s ním a podnikající fyzická osoba svým jednáním porušila právní povinnost, která je uložena

¹¹⁰ VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020, str. 48

¹¹¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik, str. 96

¹¹² SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, str. 201

podnikající fyzické osobě nebo fyzické osobě. Právnická osoba dle § 22 spáchá přestupek, jestliže k naplnění znaků přestupku došlo jednáním fyzické osoby, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě a která porušila právní povinnost uloženou právnické osobě, a to při činnosti právnické osoby, v přímé souvislosti s činností právnické osoby nebo ku prospěchu právnické osoby nebo v jejím zájmu.

Poslední obecný znak přestupku spočívá v nutně výslovném označení předmětného jednání za přestupek.

Typovými znaky přestupku jsou shodně s trestným činem, rozuměny znaky charakterizující skutkovou podstatu. Objektem přestupku v obecné rovině je zájem na řádném výkonu veřejné správy¹¹³. Druhový i individuální objekt přestupku pytláctví pak bude shodný s objektem trestného činu pytláctví.

Objektivní stránka jednání, které lze klasifikovat jako přestupek pytláctví, bude spočívat v porušení nebo nesplnění určitých povinností uložených v MyslZ, RybZ a jejich prováděcích vyhláškách. I u přestupku pytláctví bude platit, že se jedná o delikt ohrožovací a není nutné, aby došlo ke způsobení účinku. Ne každé porušení MyslZ nebo RybZ však bude klasifikovatelné jako pytláctví, čemuž bude věnován bližší výklad v podkapitolách 4.3 a 4.4.

Konstrukce typového znaku subjektu je u přestupku významně odlišná od subjektu trestného činu. Obecným subjektem přestupku zásadně může být fyzická osoba, podnikající fyzická osoba a právnická osoba. Takto vymezený subjekt se v praxi projevuje tak, že v návěti skutkové podstaty přestupku jsou tyto subjekty označeny jako

¹¹³ PRÁŠKOVÁ, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty, str. 234

pachatel přestupku¹¹⁴. Zvláštní zákon může pro subjekt vyžadovat určitou vlastnost, postavení nebo způsobilost, v takovém případě, stejně jako u trestného činu, hovoříme o konkrétním nebo speciálním subjektu. MyslZ a RybZ vymezují skutkovou podstatu přestupku pytláctví za použití subjektu obecného, kterého se dopustí kdokoliv, kdo bude lovit ryby nebo zvěř bez povolení, ale i za použití subjektu speciálního, kterého se může dopustit pouze osoba s povolením k lovu, tedy osoba se zvláštní způsobilostí. Uvedené vymezení obecného subjektu má stěžejní význam pro následné stanovení subjektivní stránky přestupku a pro ukládání sankcí. Podnikající fyzické osoby a právnické jsou za přestupky trestány znatelně přísněji než osoby fyzické.

Odpovědnost fyzické osoby je konstruována jako odpovědnost subjektivní. Zavinění je tak obligatorním znakem skutkové podstaty přestupku fyzické osoby, pokud fyzická osoba nejedná zaviněně, nemůže u ní vzniknout odpovědnost za přestupek¹¹⁵.

Nezbytná forma zavinění je u přestupku stanovena opačně oproti zavinění u trestného činu. V ust. § 15 odst. 1 PřestZ je stanoveno, že postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. Ke spáchání přestupku pytláctví tak postačí i zavinění z nedbalosti.

Odpovědnost fyzických podnikajících osob a právnických osob je objektivní s možností liberace. U těchto subjektů se nevyžaduje zavinění, ale odpovědnosti za přestupek se zproští, pokud prokáží, že vynaložili veškeré úsilí, které po nich lze požadovat, aby přestupku zabránili¹¹⁶.

¹¹⁴ VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020, str. 50

¹¹⁵ FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. Správní právo trestní. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021, str. 79

¹¹⁶ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik, str. 164

5.1.2 Materiální znak přestupku

Materiální znak představuje nezbytnou míru společenské škodlivosti, která musí být přestupkem naplněna, aby se jednalo o přestupek, a slouží především k tomu, abychom odlišili přestupek od zcela beztrestného (bagatelního) jednání anebo naopak od trestného činu¹¹⁷. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu naplnění materiálního znaku spočívá v ohrožení nebo porušení určitého zájmu společnosti¹¹⁸. Zároveň je dle Nejvyššího správního soudu třeba „*obecně vycházet z premisy, že již stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň společenské nebezpečnosti zpravidla vyšší než nepatrný*“¹¹⁹.

V zásadě je tak dle Nejvyššího správního soudu potřeba, v obvyklých případech, vycházet z předpokladu, že nezbytná míra společenské škodlivosti je dána již samotným naplněním formálních znaků přestupku.

Tento závěr však nelze uplatnit bezmezně. Společenská škodlivost totiž nebude dána v situaci, kdy se bude jednat o případ se zvláštními okolnostmi, které budou společenskou nebezpečnost předmětného jednání snižovat podstatným způsobem. Těmito okolnostmi může být zejména význam a povaha chráněného zájmu, způsob provedení a následky přestupku, osoba pachatele a míra jeho zavinění nebo jiné okolnosti případu¹²⁰. V zásadě se jedná o kritéria shodná s kritérii pro posouzení povahy a závažnosti trestného činu.

¹¹⁷ FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. Správní právo trestní. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021, str. 65

¹¹⁸ Viz. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 4/2013, ze dne 29. 08. 2014 nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 24/2013, ze dne 06. 06. 2013

¹¹⁹ Viz. Rozsudek Nejvyššího správního soud sp. zn. 9 As 34/2012-28, ze dne 09. 08. 2012

¹²⁰ Viz. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 As 63/2015, ze dne 09. 04. 2015

5.1.3 Engelova kritéria

Rozhodování o vině a trestu za trestný čin nebo přestupek, resp. rozhodování o vině a trestu soudem nebo správním orgánem, je zásadně založeno na stejných principech¹²¹. Těmito principy rozumíme soubor práv vyjádřených (nejen) v čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen “Úmluva”), dle kterého *“má každý právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu (...)*“.

Stěžejním východiskem pro tento závěr je výklad pojmu “trestní obvinění” z čl. 6 Úmluvy v rozsudku Engel a spol. vs. Nizozemí¹²². V tomto případě byla posuzována otázka, zda lze disciplinární delikt, ze kterého byl voják Engel a další vojenští odvedenci obviněni, podřadit pod režim čl. 6 Úmluvy. Soud následně specifikoval trojici kritérií, na základě kterých se rozhodl určovat, zda daný disciplinární delikt je obvinění trestní povahy ve smyslu čl. 6 Úmluvy.

Prvním kritériem je formální kvalifikace deliktu ve vnitrostátním právu. Pokud je delikt ve vnitrostátním právu označen jako trestný čin, tak čl. 6 Úmluvy se aplikuje vždy, jedná se ale pouze o relativní kritérium. Pokud daný delikt není ve vnitrostátním právu označen jako trestný, formuloval Evropský soud pro lidská práva další dvě kritéria, na základě kterých lze dovodit trestnost ve smyslu úmluvy¹²³.

Druhým kritériem je povaha deliktu, smyslem druhého kritéria je určení toho, zda pachatelem deliktu může být každý, nebo pouze omezený okruh osob. Evropský soud

¹²¹ FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. Správní právo trestní. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). str. 44

¹²² Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva Engel a spol. proti Nizozemí ze dne 8. 6. 1976

¹²³ Evropská úmluva o lidských právech: komentář. [Praha]: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře str. 574

pro lidská práva zvažuje především, zda předmětná právní norma je adresována všem, anebo působí pouze vůči určité skupině osob (např. vojákům).

Třetím kritériem je tzv. povaha a přísnost sankce, kterou lze v daném případě za spáchaný delikt uložit. V rámci tohoto kritéria je třeba primárně posoudit, zda sankce, kterou lze v daném případě uložit preventivně-represivní funkci nebo jen funkci reparační. Pokud se jedná o sankci s funkcí preventivně-represivní, je nutno dále posoudit její přísnost¹²⁴.

Z navazující judikatury pak vyplývá, že pro podřazení určitého deliktu pod režim trestního obvinění ve smyslu čl. 6 Úmluvy postačí, bude-li naplněno alespoň jedno z uvedených kritérií¹²⁵.

5.2 Odlišnosti trestného činu a přestupku

Ačkoliv bylo mojí snahou poukazovat na dílčí odlišnosti trestného činu a přestupku již v průběhu samotné práce, považuji i přesto zařazení této podkapitoly za důležité. Základní odlišnost vychází ze samotné povahy obou deliktů. Trestný čin představuje nejzávažnější protiprávní jednání, kterého se vůbec lze dopustit, což vyplývá z povahy trestního práva, které má být vnímáno jako „*ultima ratio*“, tedy jako prostředek nejzazšího řešení¹²⁶.

Definiční vymezení trestného činu vychází z čistě formálního pojetí, které je vyvažováno hmotněprávním korektivem¹²⁷, který představuje zásada subsidiarity

¹²⁴ FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. Správní právo trestní. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). str. 42-43

¹²⁵ Srov. např. Öztürk vs Německo, Kadubec vs Slovensko, Jussila vs Finsko

¹²⁶ ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GRÍVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. Trestní právo hmotné. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, str. 47

¹²⁷ Formální pojetí trestného činu je taktéž omezeno procesně právním korektivem, který představuje zásada oportunity vymezená v ust. § 172 odst. 2, písm. c) zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním, její rozbor však není pro tuto práci relevantní

vymezena v § 12 odst. 2 TrZ v souladu, s kterou má trestní právo být aplikováno pouze ve společensky škodlivých případech, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Zatímco definiční vymezení přestupku je založeno na formálně-materiálně pojetím a kritérium společenské škodlivosti je tak přímo součástí pojmového vymezení přestupku. Rozdílnost způsobená tímto vymezením bude spočívat v tom, že o trestný čin půjde vždy, pokud dojde k naplnění všech zákonných (formálních) znaků a zásada subsidiarity trestní represe bude mít význam aplikační, jelikož umožní, aby určitá věc v konkrétním případě nebyla posuzována jako trestný čin, ačkoliv po formální stránce došlo k naplnění všech znaků trestného činu, a tedy i k jeho spáchání. Naproti tomu, pokud dojde k naplnění všech formálních znaků určitého přestupku, avšak předmětné jednání nebude dostatečně společensky závažné, o přestupek se za takových okolností vůbec jednat nebude.

Další rozdíl lze nalézt v chráněném objektu a jeho významu a rozsahu. Objektem trestného činu jsou jen ty nejdůležitější společenské zájmy, vztahy a hodnoty, trestní právo tak má fragmentární charakter, což opět vyvěrá z podstaty trestního práva jakožto nejzávažnějšího prostředku. Přestupek lze chápat jako protiprávní jednání v oblasti veřejné správy¹²⁸, z čehož je možné usuzovat, že obecným objektem přestupku je zájem na řádném výkonu veřejné správy, pod který lze subsumovat nepřeberné množství jednotlivých individuálních objektů. Dá se říct, že objekt přestupkových deliktů sice bude širší než objekt trestných činů, za to však bude menšího významu.

Bez rozdílů nezůstává ani konstrukce pachatelů, zatímco trestného činu se může dopustit pouze fyzická osoba nebo právnická osoba, přestupek může spáchat fyzická

¹²⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, str. 194

osoba, právnická osoba nebo fyzická osoba podnikající, což je institut, který trestní právo vůbec nezná.

Zásadní rozdíl mezi přestupkem spočívá v konstrukci subjektivní stránky trestného činu a přestupku. Pro naplnění skutkové podstaty trestného činu (v základní skutkové podstatě) se vyžaduje úmysl, pokud zákon výslovně nestanoví, že postačí i nedbalost. Subjektivní stránka přestupku je charakterizována zcela opačně, a to tak, že pro naplnění skutkové podstaty přestupku postačí nedbalost, pokud zákon výslovně nestanoví, že je vyžadován úmysl. Takto konstruovaná subjektivní stránka přestupku však platí pouze pro fyzické osoby. Přestupek, za nějž bude odpovídat právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, bude subjektivní stránku zcela postrádat, jelikož ve vztahu k těmto pachatelům přestupků se uplatní odpovědnost objektivní, u níž se zavinění nevyžaduje, což je institut pro trestní právo zcela nepřípustný¹²⁹.

Závěrem je třeba poukázat na rozdíly mezi trestným činem a přestupkem, kterým v této práci výklad věnován nebyl. Tyto rozdíly spočívají v odlišném dopadu do osobního života pachatele. Tresty a ochranná opatření, která je možné uložit za přestupky, lze obecně považovat za mírnější. Především za přestupek není možné uložit trest odnětí svobody. Pravomocné odsouzení za trestný čin má do života pachatele větší dopad, jelikož se eviduje v Rejstříku trestů vedeném Ministerstvem spravedlnosti.

5.3 Přestupky dle zákona o myslivosti

Přestupky fyzických osob jsou v MyslZ v ust. § 63 upraveny následovně:

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) nesplní nebo poruší některou z povinností stanovenou v § 9 odst. 1 nebo 3 anebo v § 10 odst. 2 nebo 3 nebo nesplní opatření uložené podle § 61 odst. 3, nebo

¹²⁹ Výjimkou je pravidlo obsažené v ust. § 10 ZTOPO, dle kterého trestní odpovědnost právnické osoby přechází na všechny její právní nástupce.

b) v rozporu s § 48a neoprávněně loví zvěř nebo nesplní nebo poruší některou z povinností stanovenou v § 5 odst. 2, § 9 odst. 2, § 10 odst. 1 nebo v § 14 odst. 1 písm. a) až d).

(2) Fyzická osoba se jako držitel loveckého lístku dopustí přestupku tím, že poruší některé pravidlo lovu podle § 41 až 45 nebo § 49 odst. 1.

Takto vymezená skutková podstata přestupků toho na první pohled o pytláctví moc nesděljuje. Z tohoto důvodu je nutné předně rozlišit přestupky na ty, které spočívají v jednání, které má charakter pytláctví a na ty, které mají charakter jiného porušení práva myslivosti. Jelikož myslivost se rozumí soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součástí ekosystému a spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součástí českého národního kulturního dědictví¹³⁰, nelze v každém porušení MyslZ spatřovat přestupek pytláctví.

Přestupek pytláctví lze jednoduše shrnout jako lov zvěře nebo ryb v rozporu s pravidly stanovenými v MyslZ a RybZ a jejich prováděcích vyhláškách, pokud se nejedná o trestný čin. Přestupkem pytláctví tak nebude např. ničení mysliveckých zařízení nebo vypouštění zvěře do honitby.

Skutková podstata přestupku pytláctví je v tomto smyslu vymezena pouze v ust. § 63 odst. 1, písm. b) věta první MyslZ a v ust. § 63 odst. 2. MyslZ.

Prvého výše uvedeného přestupku se dopustí pachatel, který provozuje lov zvěře bez povinných náležitostí k lovu. Co to jsou povinné náležitosti k lovu již bylo popsáno v podkapitole 4.2 objektivní stránka. Ke spáchání tohoto přestupku může dojít ve třech situacích. Prvním situace bude spočívat v tom, že pachatel těmito náležitostmi vůbec nedisponuje. Ve druhé situaci pachatel těmito náležitostmi sice disponovat bude, ale

¹³⁰ Srov. § 2a zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti

nebude je mít při lovu u sebe a v posledním scénáři jimi pachatel disponovat bude, případně je i bude mít u sebe, avšak na požádání je odmítne předložit.

Druhou skutkovou podstatu pak může naplnit pouze osoba, která je lovcem. Podle Bohuslava¹³¹ nebude sankcionováno každé porušení pravidel stanovených v § 41 - § 45 MyslZ., ale půjde jen o lov na nehonebních pozemcích bez povolení, vstup lovců bez souhlasu na nehonební pozemek (§ 41 odst. 1 a 2), lov zvěře mimo dobu lovu stanovenou pro příslušný druh vyhláškou (§ 42 odst. 1), dohledávka bez souhlasu vlastníka, popřípadě nájemce honebního pozemku nebo souhlasu vlastníka, popřípadě nájemce nehonebního pozemku (§ 43 odst. 2), použití jiného než loveckého dravce k sokolnictví, jakož i držení a chov loveckého dravce při nesplnění zákonem stanovených podmínek (§ 44 odst. 2) a především použití kterékoli zakázaného způsobu lovu (§ 45 odst. 1).

Dále se přestupku podle stejného ustanovení dopustí ten, kdo v rozporu s ust. § 49 odst. 1 neoznačí ulovenou nebo nalezenou zvěř nesnímatelnou plombou. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu¹³² je povinností lovce, popř. jiné oprávněné osoby vždy označit spárkatou zvěř nesnímatelnou plombou, a to bez jakéhokoliv odkladu ihned po ulovení, dříve než budou provedeny jakékoliv jiné úkony nebo manipulace se zvěří. Plombou se rozumí nesnímatelná značka z umělé hmoty se štítkem spojeným zatahovacím páskem, na které je uvedeno číslo plomby, název honitby, jméno či název uživatele, datum a čas ulovení nebo nalezení zvěře.¹³³ Tato povinnost se v praxi osvědčila jako účinné proti pytlácké opatření, neboť výmluvou mnohých pytláků bylo, že zvěř pouze našli a nesou ji uživateli honitby.

¹³¹ PETR, Bohuslav. Zákon o myslivosti: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 256

¹³² Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 As 74/2008, ze dne 29. ledna 2009, rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 21/2011, ze dne 08. 03. 2012

¹³³ PETR, Bohuslav. Zákon o myslivosti: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 203

5.4 Přestupky dle zákona o rybářství

Stejně jako u MyslZ, ani v oblasti rybářství nebude každé porušení RybZ představovat přestupek pytláctví. RybZ obsahuje v ust. § 30 objemný výčet jednotlivých přestupků, které lze na úseku rybářství spáchat, avšak pouze malá část z nich bude mít povahu pytláctví.

Ryzí forma skutkové podstaty pytláctví je obsažena v ust. § 30 odst. 1 písm. i) RybZ, kterou naplní ten, kdo loví ryby neoprávněně. Neoprávněně loví ryby ten, kdo k tomu nemá povolení, což může být osvědčeno platnou povolenkou k lovu a rybářským lístkem, popř. průkazem rybářského hospodáře nebo pověřením rybníkáře, pokud se jedná o lov v režimu rybníkářství. Nezáleží na tom, zda pachatel tento přestupek spáchá v rybářském revíru nebo mimo něj¹³⁴.

Druhou kategorií přestupků dle RybZ, které lze označit za pytláctví, budeme-li se držet výkladu nejvyššího soudu¹³⁵, budou tzv. rybářské přestupky. Těmi rozumíme přestupky spáchané osobou, která sice disponuje příslušnými oprávněními, jedná však takovým způsobem, že povinnosti, které jsou jejich obsahem, porušuje.

V rybníkářství rozsah těchto přestupků bude menší, jelikož zde zákon stanovuje mírnější omezení. Bude se především jednat o porušení povinností stanovených v ust. § 13 odst. 1, odst. 2, která stanovují povolený způsob lovu a zakázané prostředky k lovu, a to společně jak pro rybníkářství, tak pro lov v rybářském revíru¹³⁶.

¹³⁴ ŠÍMA, Alexander. Zákon o rybářství: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 98

¹³⁵ Viz. citované usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 3 Tdo 340/2020, ze dne 24. 09. 2020, dle kterého je pytlákem i osoba splňující všechny formální náležitosti lovu, která však jedná v rozporu s MyslZ, tudíž nad rámec vydaného povolení a v důsledku toho se stává neoprávněným lovcem

¹³⁶ ŠÍMA, Alexander. Zákon o rybářství: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 98

Při lovu v rybářském revíru je rozsah odpovědnosti za přešůpek širší. Pravidla řádného výkonu rybářského práva jsou stanovena v § 13 RybZ, v jeho prováděcí vyhlášce a zpravidla také v bližších podmínkách výkonu rybářského práva, které stanovuje uživatel rybářského revíru v povolení k lovu.

Povolení k lovu je rozhodnutí ve smyslu ust. § 68 zákona č. 500/2004 Sb. správního řádu¹³⁷, ve kterém je uživatel rybářského revíru dle ust. § 13 odst. 10 RybZ oprávněn stanovit bližší podmínky výkonu rybářského práva, které se tím tak stávají závazné. Těmito podmínkami může uživatel rybářského revíru upravit pouze to, k čemu je zákonem zmocněný. Uživatel rybářského revíru nemá pravomoc stanovovat výjimky ze zákonné úpravy výkonu rybářského práva a nesmí podmínkami zasahovat do zákonné pravomoci jiných orgánů¹³⁸. Dle Krajského soudu v Praze se jedná o nástroj, který uživateli rybářského revíru slouží ke konkretizaci nebo dalšímu zpřísnění pravidel pro výkon rybářského práva, a to zejména z důvodu zachování řádného hospodaření v rybářském revíru či vyšší ochrany ryb, popř. vodních organismů v revíru žijících¹³⁹.

Rybářské přešůpky je dále třeba rozdělit na ty, které může stíhat příslušný rybářský orgán (typicky obecní úřad s rozšířenou působností) a na ty, které podléhají pouze pravomoci kárných orgánů uživatelů revírů (pokud takové orgány mají zřízené)¹⁴⁰. Tento fakt je zapříčiněn, tím že v ust. § 30 a násl. RybZ nejsou sankcionována veškerá porušení pravidel lovu ryb, ale v zásadě pouze ta nejzávažnější, přičemž příslušný rybářský orgán je oprávněn projednat pouze přešůpky zde uvedené. Pokud lovec bude jednat způsobem,

¹³⁷ Viz. § 33 RybZ, dle kterého pokud zákon nestanoví jinak, vztahuje se na řízení a rozhodování uvedená v RybZ, správní řád.

¹³⁸ ŠÍMA, Alexander. Zákon o rybářství: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 66

¹³⁹ Rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 52 A 1/2021- 21, ze dne 27. 04. 2021

¹⁴⁰ ŠÍMA, Alexander. Zákon o rybářství: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 99

který je v rozporu s RybZ a jeho prováděcí vyhláškou, který však nelze sankcionovat prostřednictvím ust. § 30 a násl. RybZ, bude se jednat o porušení, které může mít nanejvýš charakter disciplinárního deliktu, které za určitých okolností může podléhat kárné pravomoci uživatele rybářského revíru.

Výše uvedené nebude platit, pokud taková pravidla budou součástí bližších podmínek k lovu v povolence k rybolovu vydané uživatelem rybářského revíru. Za těchto okolností se bude jednat o přešůpek ve smyslu ust. § 30 odst. 1, písm. f) a budou podléhat působnosti příslušných rybářských orgánů¹⁴¹. Názorně uvedeno, Vyhláška k RybZ přikazuje při způsobu lovu na plavanou používat nanejvýš dvě udice¹⁴², avšak porušení tohoto pravidla není v ustanoveních o přešůpcích v RybZ nijak trestáno a pokud uživatel rybářského revíru uvedené pravidlo nezanese do bližších podmínek k lovu v povolence k rybolovu, tak jeho porušení nelze trestat jako přešůpek podle RybZ. Pokud takové pravidlo bude součástí bližších podmínek k lovu, tak jeho porušení bude představovat přešůpek ve smyslu § 30 odst. 1, písm. f) RybZ.

Přešůpky fyzických podnikajících osob a právnických osob jsou do značné míry shodné s přešůpky fyzických osob s tím rozdílem, že za jejich spáchání lze uložit podstatně vyšší pokutu¹⁴³.

Stejně jako u MyslZ, ani zde není trestáno podílůnictví na pytláctví.

¹⁴¹ ŠÍMA, Alexander. Zákon o rybářství: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 99

¹⁴² Příloha č. 7, bod I, písm. A) k vyhlášce č. 197/2004 Sb.

¹⁴³ ŠÍMA, Alexander. Zákon o rybářství: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 103

5.4.1. Disciplinární rybářský delikt

Disciplinárním deliktem je jednání, které narušuje disciplínu uvnitř nějakého společenského organismu nebo instituce. Může jej spáchat pouze osoba, která má určitý právní vztah k takové instituci¹⁴⁴.

K pochopení výše uvedeného závěru, že určitá porušení pravidel rybolovu mohou za určitých okolností podléhat pouze kárné pravomoci uživatele rybářského revíru, je třeba pochopit organizaci výkonu rybářského práva v České republice.

Rybářské právo má charakter regálu, tj. výhradního oprávnění státu a lze vykonávat pouze v rybářském revíru¹⁴⁵. Příslušný rybářský orgán jeho výkon povoluje tzv. uživateli rybářského revíru. Zde je na místě připomenout, že výkonem rybářského práva spočívá zejména v plánovitém chovu, ochraně, lovu a přisvojování si ryb, právo lovit a přisvojovat si ryby je tak jen dílčí část výkonu rybářského práva. Uživatel rybářského revíru může umožnit lov ryb v rybářském revíru dalším osobám. K lovu ryb v rybářském revíru je nutné mít rybářský lístek, který vydává příslušný rybářský orgán¹⁴⁶ a povolenku k lovu, kterou dle ust. § 13 odst. 10 RybZ vydává uživatel rybářského revíru.

Největším uživatelem rybářských revírů v České republice je Český rybářský svaz, z.s. a jeho územní svazy a místní organizace (dále jen „ČRS“). ČRS dohromady čítá přes 250 000 členů, lze tedy říct, že většina aktivních rybářů bude jeho členy¹⁴⁷. Vznikem členství je založena povinnost člena ČRS dodržovat Stanovy ČRS, jednací řád ČRS, plnit rozhodnutí orgánů svazu, dodržovat obecně závazné právní předpisy o rybářství a ochraně

¹⁴⁴ SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, str. 221

¹⁴⁵ ŠÍMA, Alexander. Zákon o rybářství: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 29

¹⁴⁶ Srov. ust. §20 zákona č. 99/2004 Sb. o rybářství

¹⁴⁷ Údaj o počtu členů Českého rybářského svazu <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/119-vseobecne/595-pocet-clenu-crs-prekrocil-250-000> [CIT. 2022-19-10]

přírody, bližší podmínky výkonu rybářského práva ¹⁴⁸. Pokud člen některé z uvedených povinností poruší, dochází u něj, v souladu se stanovami ČRS, ke vzniku disciplinární odpovědnosti.

Disciplinární odpovědnost chápeme jako odpovědnost členů určitého společenství za porušení pravidel a norem tohoto společenství. Je však nutné rozlišovat mezi disciplínou soukromoprávní a disciplínou veřejnoprávní ¹⁴⁹. ČRS je osobou soukromého práva a disciplinární odpovědnost není založena žádnými obecně platnými právními předpisy, ani na jejich základě, nýbrž vyplývá ze stanov. Půjde zde tak odpovědnost soukromoprávní.

Dle stanov ČRS mohou kárné orgány ČRS za takové provinění uložit důtka, opatření spočívající v zákazu lovu ryb, odnětí svazových vyznamenání nebo lze takového člena vyloučit až na dobu 5 let.

Pro úplnost je třeba dodat, že rada ČRS svým rozhodnutím vydala tzv. rybářský řád¹⁵⁰, který tak je závazný pro všechny členy ČRS. Porušení rybářského řádu členem ČRS povede ke vzniku jeho disciplinární odpovědnosti. ČRS rybářský řád také přikládá ke každé vydané povolence jakožto vymezení bližších podmínek k výkonu rybářského práva, takže jakékoliv porušení rybářského řádu bude přestupkem dle § 30 odst. 1, písm. f) RybZ.

Pokud se člen ČRS dopustí rybářského přestupku, který bude předmětem přestupkového řízení před příslušným rybářským orgánem, případně i soudem, není to

¹⁴⁸§4 stanov Českého rybářského svazu, z. s. Dostupné na <https://www.rybsvaz.cz/beta/images/kestazeni/stanovy2022.pdf> [CIT. 2022-19-10]

¹⁴⁹ FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. Správní právo trestní. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges), str. 220 - 221

¹⁵⁰ Rybářským řádem se rozumí přehled nejdůležitějších ustanovení rybářských právních předpisů a bližší podmínky pro výkon rybářského práva, vydávaný Českým rybářským svazem. Dostupné na <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/legislativa/rybarskyrad> [CIT. 2022-19-10]

překážkou k projednání a rozhodnutí takového přestupku před kárnými orgány ČRS, jelikož se v takovém případě neuplatní zásada *ne bis in idem*¹⁵¹.

Podobným způsobem mohou mít disciplinární odpovědnost upravenou i jiní uživatelé rybářských revírů nebo uživatelé honiteb, pokud půjde o právo myslivosti. Pro názornost jsem však zvolil příklad největšího uživatele rybářských revírů v České republice.

Ačkoliv se zde jedná o odpovědnost vyplývající z poměrů práva soukromého, jde v každém případě o odpovědnost sankční povahy. Proto pro vytvoření celistvého obrazu o potencionální odpovědnosti neoprávněného lovce považuji zařazení této podkapitoly do práce za důležité.

¹⁵¹ ŠÍMA, Alexander. Zákon o rybářství: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 99

6.0. Závěr

Pytláctví je jev, který provází lidskou společnost takřka od nepaměti. Jeho vznik lze datovat do dob raného středověku a úzce souvisí se vznikem a rozvojem soukromého vlastnictví. V počátcích bylo pytláctví vnímáno jako určitá forma krádeže, postupným vývojem se však z deliktu majetkového charakteru stal delikt, jehož účelem je ochrana životního prostředního představována volně žijící zvěří a rybami.

Záměrně je v této kapitole, až do této části, používán pojem delikt. Pytláctví je totiž protiprávním jednáním, které podle okolností konkrétního případu může být trestným činem nebo přestupkem.

Při zobecnění judikaturních závěrů Nejvyššího soudu lze říct, že protiprávního jednání spočívajícího v pytláctví se dopustí ten, kdo neoprávněně loví volně žijící zvěř nebo ryby, přičemž neoprávněného lovu se dopustí i ten, kdo sice disponuje oprávněním k jejich lovu, avšak porušuje pravidla lovu nebo jiným způsobem jedná nad rámec takového oprávnění.

Pravidla lovu volně žijící zvěře a ryb jsou stanovena v MyslZ a RybZ a jejich prováděcích vyhláškách. Tyto zákony taktéž vymezují pojem práva myslivosti a pojem výkonu rybářského práva, kdy právo lovit a přivlastňovat si volně žijící zvěř nebo ryby je nutno chápat jako jedno z dílčích práv, které patří do množiny práv zastřešenými těmito pojmy a v celkovém náhledu je třeba na právo myslivosti a na výkon rybářského práva nahlížet jako na činnost směřující k ochraně životního prostředí.

Dělicím kritériem mezi pytláctvím jako trestným činem nebo přestupkem je především majetkový znak. Pokud neoprávněný lov bude směřovat ke způsobení škody v hodnotě nikoli nepatrné, bude se jednat o trestný čin, pokud k hodnotě nižší, bude se jednat o přestupek. Není však nutné, aby ke způsobení skutečné škody došlo, jelikož

pytláctví je činem předčasně dokonaným s ohrožovacím charakterem následku, nevyžaduje se tak účinek, bez ohledu na to, jestli se jedná o trestný čin nebo přestupek.

Dalším stěžejním dělicím kritériem mezi pytláctvím jako trestným činem nebo přestupkem je kritérium společenské škodlivosti. K uplatnění kritéria společenské škodlivosti může dojít za předpokladu, že je lov prováděn sice osobou k lovu oprávněnou, avšak způsobem neoprávněným, tedy způsobem, který je v rozporu se stanovenými pravidly lovu. Pokud taková osoba naplní znaky skutkové podstaty trestného činu pytláctví, bude na zvážení, o jak závažné porušení pravidel lovu se jedná a zda při zohlednění dalších okolností konkrétního případu nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Pokud budou porušeny nejdůležitější zásady lovu stanovené v MyslZ a RybZ, dopustí se i osoba, která jinak splňuje všechny náležitosti potřebné k lovu, trestného činu pytláctví.

Zásadní rozdíl mezi pytláctvím jako trestným činem a přestupkem je dán také v konstrukci objektivní stránky. Trestný čin pytláctví je zásadně trestným činem úmyslným. K jeho spáchání se vyžaduje zavinění ve formě úmyslu přímého nebo úmyslu nepřímého. Naproti tomu ke spáchání přestupku postačí nedbalost, ať už vědomá či nevědomá.

Rozdílnost spočívá taktéž v dopadech pravomocného rozhodnutí o obou deliktech do osobního života pytláka. Za trestný čin pytláctví lze uložit znatelně tvrdší sankce než za přestupek pytláctví, zejména lze uložit trest odnětí svobody. Odsouzení za trestný čin se pak eviduje v rejstříku trestu vedeném Ministerstvem spravedlnosti, což může odsouzenému působit značné problémy v osobním životě.

Pro úplnost obrazu o možné odpovědnosti pytláka za neoprávněný je třeba dodat, že velké množství z nich podléhá také odpovědnosti disciplinární. Tato odpovědnost sice vyplývá z poměrů soukromého práva, důvodem proč ji však zde uvádím je, že má povahu

sankční a svým charakterem se velmi podobá veřejnoprávním disciplinárním deliktům. Příčinu této odpovědnosti hledejme v tom, že uživatelé honiteb nebo rybářských revírů, kteří vydávají povolenky k lovu, jsou typicky různé spolky založené na členském principu a aktivní lovci jsou jejich členy. Tyto spolky si velice zakládají na dodržování pravidel lovu a ochraně „stavovské cti“ myslivosti a rybářství, takže je běžné, že pro případ jejich porušení mají propracované systémy kárných a obdobných řízení.

Celkově lze právní regulaci neoprávněného lovu – tedy pytláctví v České republice shrnout jako značně rozsáhlou a velice propracovanou oblast, která však obsahuje stále určitý prostor ke zdokonalení, a to zejména ve vztahu ke zvláště chráněným živočichům.

Použité zkratky

Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník	TrZ
Zákon č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim ...	ZTOPO
Zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti	MyslZ
Zákon č. 99/2004 Sb. o rybářství	RybZ
Zákon č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich	PřestZ

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

LE GOFF, Jacques a Jean-Claude SCHMITT. *Encyklopedie středověku*. Vyd. 3. Přeložil Lada BOSÁKOVÁ. Praha: Vyšehrad, 2014. ISBN 978-80-7429-130-2.

MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4.

SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN, ed. *Encyklopedie českých právních dějin, VI. Svazek Právní – Právo po*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. v koedici s Key Publishing, 2015-. ISBN 978-80-7380-569-2

ADAMOVIČ, Karolína. *Prameny k dějinám práva v českých zemích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. Dokumenty (Aleš Čeněk). ISBN 80-86898-04-0.

FIALA, Zdeněk, Kateřina FRUMAROVÁ, Eva HORZINKOVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo trestní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-531-9.

PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9.

PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4.

VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-772-9.

PETR, Bohuslav. *Zákon o myslivosti: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-781-2.

ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-836-0.

ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GŘIVNA, Lukáš BOHUSLAV, Oto NOVOTNÝ, Jiří HERCZEG a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné*. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7598-764-8.

ŠÁMAL, Pavel, Oto NOVOTNÝ, Tomáš GŘIVNA, Jiří HERCZEG, Marie VANDUCHOVÁ a Rudolf VOKOUN. *Trestní právo hmotné*. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-358-7.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní právo hmotné*. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-616-7.

ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5

JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.

JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Praha: Leges, [aktual. 2020]-. Glosátor. ISBN 978-80-7502-395-7.

JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-236-3.

NOVOTNÝ, František. Trestní právo hmotné. 4. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-651-4

FENYK, Jaroslav. Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim: komentář. 2., podstatně přepracované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-965-7.

NĚMEC, Miroslav. Postup policie při odhalování, vyšetřování a předcházení pytláctví. Praha: Policejní akademie České republiky, 2002. ISBN 80-7251-097-5.

Evropská úmluva o lidských právech: komentář. [Praha]: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře

2. Seznam použitých internetových zdrojů

Údaj o počtu členů Českého rybářského svazu. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/119-vseobecne/595-pocet-clenu-crs-prekrocil-250-000> [CIT. 2022-19-10],

Stanovy Českého rybářského svazu, z. s. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/images/kestazeni/stanovy2022.pdf> [CIT. 2022-19-10]

Právní rozhledy 3/2022, s. 101 Mgr. Barbora Mitášová. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=nrptembsgipxa4s7gnpxgxzrgayq&groupIndex=3&rowIndex=0&refSource=search> [CIT. 2022-04-15]; [CIT. 2022-14-10]

Tisková zpráva ministerstva životního prostředí z roku 2021. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2021_ucinnejsi-zbran-na-pytlaky-ministerstvo.html [CIT. 2022-04-15]

Rybářský řád českého rybářského svazu, dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/legislativa/rybarskyrad> [CIT. 2022-18-10]

Tisková zpráva ministerstva životního prostředí k sazebníkům z roku 2010. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2010_hodnotu-neopravnene-ulovene-zvere-pomaha.html [CIT. 2022-04-15]

<https://www.myslivo.cz/Casopis-Myslivo/Myslivo/2014/Listopad-2014/Odpovednost-za-skody-zpusobene-zveri-zakladni-pr> [CIT. 2022-14-10]

<https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/119-vseobecne/581-jak-funguje-svaz-2-revir-jeho-uzivatel-a-pravidla-platna-na-revirech> [CIT. 2022-09-29]

<https://www.epravo.cz/top/clanky/pytlactvi-jako-trestny-cin-proti-zivotnimu-prostredi-82234.html?mail> [CIT. 2022-04-15]

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/trestni-zakonik-pomaha-pytlakum-tvrdi-myslivci_201005112156_jciganik [2022-04-15]

<https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/premnozena-zver-zpusobuje-velke-poskozeni-mladych-stromu-potvrdily-statistiky> [CIT. 2022-10-19]

3. Seznam použitých právních předpisů

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb, Ústava České republiky

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Úmluva o biologické rozmanitosti

Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů

Úmluva o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť

Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť

Úmluvu o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva

Nařízení komise (EU) 2021/57

Směrnice 147/2009/ES, O ochraně volně žijících ptáků

Směrnice 92/43/EHS, O ochraně přírodních stanovišť

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon

Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním

Zákon č. 150/1969 Sb., o přečinech

Zákon č. 290/1993 Sb., trestní zákon

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

Zákon č. 330/2011 Sb., kterým se změnil zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

Zákon č. 150/1969 Sb., o přečinech

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Zákon č. 183/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti

Zákon č. 225/1947 Sb., o myslivosti

Zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách)

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád

Vyhláška č. 245/2002 Sb. ministerstva zemědělství o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu

Vyhláška č. 244/2002 Sb. ministerstva zemědělství, kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti

Vyhláška č. 197/2004 Sb. k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů

Vládní nařízení 127/1941 Sb. o myslivosti ze dne 31. března 1941

4. Seznam použité judikatury

Nález Ústavního soudu, sp. Zn. Pl. ÚS 34/03, ze dne 13. prosince 2006

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 3 Tdo 1166/2021, ze dne 21. 12. 2021

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 3 Tdo 340/2020 ,ze dne 24. 09. 2020

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 6 Tdo 1437/2016-36, ze dne 9. 11. 2016

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 3 Tdo 594/2021, ze dne 24. 06. 2021

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 8 Tdo 196/2005, ze dne 24. března 2005

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 4 Tdo 1352/2021, ze dne 11. 1. 2022;

Rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 2 Tzn 19/97, ze dne 24. 04. 1997

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 7 Tdo 46/2019, ze dne 27. 03. 2019

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 6 Tdo 1224/2019, ze dne 09. 10. 2019

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 8 Tdo 1120/2019-599, ze dne 25. 09. 2019

Rozsudek SSR publikován pod sp.zn. č. 37/1975 Sb. rozh. tr.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. 11. 1980, publikován pod sp. zn. č. 20/1981 Sb. rozh. tr.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 13. 1. 1981, publikován pod sp. zn. č. 21/1981 Sb. rozh. tr.

Stanovisko Nejvyššího soudu, sp. zn. Tpjn 301/2012, ze dne 30. 01. 2013

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 11 Tdo 919/2004, ze dne 19. 10. 2004,

Rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 7 As 74/2008, ze dne 29. ledna 2009

Rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 5 As 21/2011, ze dne 08. 03. 2012

Rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 5 As 4/2013, ze dne 29. 08. 2014

Rozsudek Nejvyššího správní soud, sp. zn. 9 As 34/2012-28, ze dne 09. 08. 2012

Rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 1 As 24/2013, ze dne 06. 06. 2013

Rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 7 As 63/2015, ze dne 09. 04. 2015

Rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 52 A 1/2021- 21, ze dne 27. 04. 2021

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva Engel a spol. proti Nizozemí ze dne 8. 6. 1976

5. Seznam ostatních zdrojů

Sazebník minimálních hodnot upytlačené zvěře podle druhu, pohlaví a věku vydaný ministerstvem zemědělství

Sazebník pro stanovení hodnoty ryb ulovených při neoprávněném lovu (pytláctví) v rybářských revírech a v rybníkářství vydaný ministerstvem zemědělství

Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009, trestní zákoník

Abstrakt

Pytláctví z pohledu trestního a přestupkového práva

Předmětem této práce je delikt pytláctví, který při určitém zjednodušení lze jinými slovy nazvat jako protiprávní lov zvěře nebo ryb. Tato protiprávnost však může mít různé podoby a různou intenzitu a z tohoto důvodu je pytláctví protiprávním jednáním, které podle okolností může být kvalifikováno jako trestný čin nebo jako přestupek. Právě rozbor a vzájemné porovnání pytláctví jako trestného činu a jako přestupku je jádrem této práce.

Diplomová práce je rozčleněna do 6 kapitol. V úvodní kapitole jsou vymezeny cíle této práce a vysvětleno v čem spočívá aktuálnost tohoto tématu.

Druhá kapitola je věnována základům právní regulace myslivosti a rybářství, neboť tato právní odvětví stanovují podmínky, za nichž je lov oprávněný. Představeny jsou taktéž jiné právní předpisy s pytláctvím související.

Pytláctví je delikt, jehož právní úprava počíná již v raném středověku, a nemusí tak být překvapením, že tento delikt prošel značným vývojem. Z tohoto důvodu je třetí kapitola věnována historickému vývoji pytláctví.

Čtvrtá a pátá kapitola tvoří jádro této práce. Kapitola čtvrtá se zabývá rozбором pytláctví jako trestného činu. Tato kapitola začíná vymezením trestného činu, načež následuje detailní rozbor skutkové podstaty trestného činu podle platného práva. Závěr této kapitoly obsahuje zamyšlení nad dostatečností trestně právní regulace pytláctví a úvahám de lege ferenda.

Pátá kapitola se věnuje rozboru pytláctví jako přestupku. Podobně jako kapitola čtvrtá, začíná tato kapitola vymezením přestupku, následně jsou v této kapitole porovnány teoretické rozdíly mezi trestným činem a přestupkem. Poté je proveden rozbor mysliveckých a rybářských přestupků, které mohou mít povahu pytláctví a prostor ve výkladu je věnován taktéž deliktům disciplinárním.

V závěrečné kapitole jsou vyhodnoceny poznatky této práce a porovnány největší rozdíly mezi pytláctvím jakožto trestným činem a pytláctvím jakožto přestupkem.

Klíčová slova: pytláctví, trestný čin, přestupek

Abstract

Poaching from the point of view of criminal and misdemeanor law

The subject of this work is the delict of poaching, which, with some simplification, can be characterised in other words as illegal hunting of game or fish. However, this illegality can take different forms and can be affected in different ways, and for this reason poaching is an illegal act that is qualified as a crime or a misdemeanor depending on the circumstances. The analysis and mutual comparison of poaching as a crime and as a misdemeanor is the core of this work.

The diploma thesis is divided into 6 chapters. In the introductory chapter, the goals of this work are defined and the relevance of this topic is explained.

The second chapter is dedicated to the basics of legal regulation of hunting and fishing, as these legal branches establish the conditions under which hunting is authorised. Other legal regulations related to poaching are also presented.

Poaching is a crime whose legal regulation dates back to the early Middle Ages, and it should come as no surprise that this crime has evolved greatly. For this reason, the third chapter is devoted to the historical development of poaching.

The fourth and fifth chapters form the core of this work. Chapter four deals with the analysis of poaching as a crime. This chapter begins with the definition of the crime, followed by a detailed analysis of the facts of the crime under applicable law. The conclusion of this chapter contains reflections on the sufficiency of the criminal law regulation of poaching and considerations *de lege ferenda*.

The fifth chapter is devoted to the analysis of poaching as a crime. Similar to chapter four, this chapter begins with the definition of a misdemeanor, then this chapter compares the theoretical differences between a crime and a misdemeanor. After that, an analysis of hunting and fishing offences is carried out, and which may have a poaching nature, and space in the exposition is also devoted to disciplinary offences.

In the final chapter, the findings of this work are evaluated and the biggest differences between poaching as a crime and poaching as a misdemeanor are compared.

Key words: poaching, crime, misdemeanor